

ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ СТАТИСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ. ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ НАУКОВОЇ ПУБЛІКАЦІЇ

Методичні вказівки
до практичного заняття з дисципліни
«Соціальна медицина, громадське здоров'я» (Біостатистика)
для здобувачів вищої освіти 3 курсів за спеціальностями
222 «Медицина» та 228 «Педіатрія»

Харків
2025

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ
СТАТИСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ.
ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ НАУКОВОЇ ПУБЛІКАЦІЇ

Методичні вказівки
до практичного заняття з дисципліни
«Соціальна медицина, громадське здоров'я» (Біостатистика)
для здобувачів вищої освіти 3 курсів за спеціальностями
222 «Медицина» та 228 «Педіатрія»

Затверджено
вченою радою ХНМУ.
Протокол № 4 від 27.02.2025 р.

Харків
ХНМУ
2025

Оформлення результатів статистичного дослідження. Основи підготовки наукової публікації : метод. вказ. до практ. зан. з дисципліни «Соціальна медицина, громадське здоров'я» (Біостатистика) для здобувачів вищої освіти 3 курсів за спеціальностями 222 «Медицина» та 228 «Педіатрія» / упоряд. В. А. Огнєв, К. Г. Помогайбо, Н. М. Мартиненко. Харків : ХНМУ, 2025. 49 с.

Упорядники: Огнєв В. А.
Помогайбо К. Г.
Мартиненко Н. М.

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТТЯ

Мета заняття: вивчити етапи науково-дослідних робіт та основні види наукового продукту, а також ознайомитись з особливостями оформлення та представлення результатів наукового дослідження.

Знати:

➤ програмні питання:

- етапи науково-дослідних робіт та їх зміст;
- види наукового продукту та їх характеристику;
- основні кваліфікаційні роботи (дисертація на здобуття наукового ступеня доктора наук, доктора філософії та магістерські роботи);
- відмінності різних видів публікацій, структуру та вимоги до їх підготовки (монографія, методичні рекомендації, депонування, наукові статті, тези доповіді та інші);
- особливості підготовки наукової доповіді та презентації;
- загальні вимоги до оформлення та основні структурні елементи публікацій.

Вміти:

- обрати проблематику наукового дослідження;
- виконувати основні види робіт на етапах наукового дослідження;
- розрізняти основні види наукового продукту;
- засвоїти основні навички оформлення та представлення результатів наукового дослідження.

Форма заняття: практичне заняття.

Місце проведення заняття: навчальна кімната кафедри.

Методичне забезпечення заняття:

- методичні вказівки занять;
- методична література: робочий зошит для здобувачів освіти;
- презентаційні матеріали;
- тестові завдання;
- лекційний курс.

Рекомендована література

Базова література

1. Біостатистика : підручник / Т. С. Грузева, В. М. Лехан, В. А. Огнев та ін.; за заг. ред. Т. С. Грузевої. Вінниця : Нова Книга, 2020. 384 с.
2. Соціальна медицина, громадське здоров'я : навч. посіб. у 4 т. / за заг. ред. В. А. Огнева. Харків : ХНМУ, 2023. Т. 1. Біологічна статистика. 316 с.
3. Збірник тестових завдань до державних випробувань з гігієни, соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я / за ред.: В. Ф. Москаленка, В. Г. Бардова, О. П. Яворовського. Вінниця : Нова Книга, 2012. 200 с.

4. Біостатистика / за заг. ред. члена-кореспондента АМН України, проф. В. Ф. Москаленка. Київ : Книга плюс, 2009. 184 с.

5. Тестові завдання з соціальної медицини, організації охорони здоров'я та біостатистики : навч. посіб. для студ. мед. ф-тів / за ред. В. А. Огнева. Харків : Майдан, 2005. С.13 – 26.

Допоміжна література

1. Посібник із соціальної медицини та організації охорони здоров'я / за ред. Ю. В. Вороненка. Київ : Здоров'я, 2002. 360 с.

2. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я (для позааудиторної самостійної підготовки до практичних занять, для ВМНЗ III–IV рівнів акредитації) / за ред. В. В. Руденя. Львів, 2003. 180 с.

3. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень : навчальний посібник. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.

4. Дейниченко Г. В., Постнов Г. М. Методологія і організація наукових досліджень: навчальний посібник. Харків : Вид-во ХДУХТ, 2014. 115 с.

5. Краус Н. М. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник. Полтава : Оріяна, 2012. 183 с.

6. Мокін Б. І., Мокін О. Б. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Вінниця : Вид-во ВНТУ, 2014. 180 с.

7. Чмиленко Ф. О., Жук Л. П. Методологія та організація наукових досліджень : посібник. Дніпропетровськ : РВВ ДНУ, 2014. 48 с.

8. Швець Ф. Д. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Рівне : Вид-во НУВГП, 2016. 151 с.

9. Юринець В. Є. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Львів : Вид-во ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 178 с.

Інформаційні ресурси

1. U.S. National Library of Medicine Національна медична бібліотека США. URL: <http://www.nlm.nih.gov/>

2. Населення України. Демографічний щорічник. Київ : Держкомстат України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

3. Наукова бібліотека Харківського національного медичного університету. URL: <http://libr.knmu.edu.ua/>

4. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>

5. Національна наукова медична бібліотека України. URL: <https://www.library.gov.ua/>

6. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. URL: <http://korolenko.kharkov.com>

ОСНОВНИЙ ТЕОРЕТИЧНИЙ МАТЕРІАЛ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАНЯТТЯ

Статистичне дослідження не обмежується лише його плануванням, організацією та проведенням. Більше того, результати такого дослідження є не самоціллю, а підґрунтям для прийняття рішень, спрямованих на покращення ситуації у відповідній царині. Узагальнено виконання науково-дослідних робіт має пройти 5 послідовних етапів: 1-й етап – аналіз складу питання дослідження; 2-й етап – проведення теоретичних досліджень; 3-й етап – експериментальні дослідження; 4-й етап – аналіз й узагальнення результатів теоретичних та експериментальних досліджень; 5-й етап – розрахунок ефективності (соціальної, медичної та економічної), а також апробація пропонованих розробок.

Аналіз стану питання дослідження. У ході реалізації даного етапу проводяться: патентно-ліцензійний пошук, огляд та аналіз НДР, монографій, статей з цієї проблеми. У результаті формуються основні висновки та визначаються мета та завдання дослідження. Водночас на завершення цього етапу розробляється загальна методика дослідження. Загальна методика досліджень – це набір способів, що сприяють послідовному найбільш ефективному здійсненню наукового дослідження.

На етапі теоретичних досліджень здійснюється: формування робочої гіпотези дослідження; обґрунтування, вибір та формування цільової функції; аналіз та вибір факторів, що впливають; обґрунтування та вибір математичного апарату; аналітичне порівняння альтернатив розвитку досліджуваного процесу та ін.; розробляються облікові документи, програми та плани виконання роботи.

На етапі експериментальних досліджень реалізується методика експериментальних досліджень, створюються умови для проведення експерименту, здійснюється збір експериментальних даних, обґрунтовується необхідність застосування засобів вимірювання, перевіряється їх точність.

Аналіз та узагальнення результатів теоретичних та експериментальних досліджень. На даному етапі проводяться опрацювання отриманого експериментального матеріалу, порівняння його з результатами теоретичних досліджень. За результатами аналізу формуються нові наукові положення, висновки та пропозиції.

На етапі розрахунку соціальної, медичної та економічної ефективності, а також апробації пропонованих розробок проводиться розрахунок ефективності запропонованих розробок або отриманих результатів. Оцінку медичної, соціальної та економічної ефективності доцільно проводити з державних чи галузевих позицій з урахуванням прогностичного ефекту.

Для комфортного ознайомлення з результатами статистичного дослідження йому надають відповідного статусу (певний вид *наукового продукту*) і належним чином оформлюють.

До видів наукового продукту належать: фундаментальні дослідження, прикладні дослідження та розробки.

Фундаментальні дослідження передбачають здобуття принципово нових знань та подальший розвиток системи вже накопичених знань, до них належать: наукові ідеї, гіпотези, методики та відповідні матеріальні засоби спостереження в процесі проведення експерименту, методи фіксації результатів досліджень, наукові закони, наукові факти, понятійно-категоріальний апарат, постулати, правила, принципи, теорії.

Прикладні дослідження передбачають створення нових або вдосконалення існуючих засобів і технологій дослідження та отримання матеріалів, предметів тощо, до яких належать алгоритми, засоби візуалізації (схеми, графіки, таблиці, креслення, карти), макети, корисні моделі, методики, промислові зразки. Прикладні дослідження спрямовані на практичне застосування наукових знань, здобутих у фундаментальних дослідженнях. Прикладні дослідження в галузі медицини мають, як правило, об'єкт дослідження населення, технологію або системи. Практична орієнтація (спрямованість) і чітке цільове призначення прикладних досліджень робить можливість отримання очікуваних від них результатів вельми значною, не менше 80–90%.

Розробки передбачають використання результатів прикладних досліджень для створення та відпрацювання досконалих моделей техніки (машин, продуктів), технології виробництва, а також удосконалення існуючої техніки.

Кваліфікаційні роботи. Серед видів наукового продукту важливе місце посідають кваліфікаційні роботи. *Кваліфікаційна робота* – це наукове дослідження здобувача вченого ступеня або здобувача вищої освіти кваліфікаційної категорії, яке виконується на завершальному етапі навчання. До цієї групи робіт належать дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук, доктора філософії або магістерські роботи.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора наук – це кваліфікаційна праця, що містить нові наукові положення та науково обґрунтовані результати у певній галузі науки, що розв'язують важливу наукову або науково-прикладну проблему і щодо яких здобувач є суб'єктом авторського права. Термін «дисертація» асоціюється з терміном «науковий результат». Науковий результат – нові наукові знання, отримані в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень та зафіксовані на носіях інформації.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора наук може бути подана до захисту у вигляді рукопису, опублікованої монографії або наукової доповіді за сукупністю статей. Дисертація може бути подана до захисту за однією або двома спеціальностями і повинна відповідати вимогам за кожною з них. Починати роботу над дисертацією потрібно з чіткого усвідомлення суті та специфіки дослідження. Здобувач повинен розуміти логічну послідовність робіт щодо виконання та захисту дисертаційного дослідження. Процес наукового дослідження є індивідуальним для кожного здобувача, проте в ньому є типові етапи, які розкривають послідовність роботи над дисертацією та її захист.

Послідовність написання дисертації залежить від теми дослідження та індивідуальних особливостей здобувача. Дослідник повинен ще від початку мати уявлення про всю систему підготовки тексту дисертації, яка включає

низку взаємопов'язаних підсистем: формулювання теми, мети і завдань дослідження; накопичення наукової інформації; проведення теоретичного та експериментального дослідження; формулювання висновків та рекомендацій.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії – самостійне розгорнуте дослідження, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в певній галузі знань або на межі кількох галузей, результати якого становлять оригінальний внесок у суму знань відповідної галузі (галузей) та оприлюднені у відповідних публікаціях. Відповідно до Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, дисертація подається у вигляді спеціально підготовленої кваліфікаційної наукової праці на правах рукопису, виконується здобувачем особисто, повинна містити наукові положення, нові науково обґрунтовані теоретичні та/або експериментальні результати проведених здобувачем досліджень, що мають істотне значення для певної галузі знань та підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень, а також свідчити про особистий внесок здобувача в науку та характеризуватися єдністю змісту.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії має бути оформлена відповідно до вимог, встановлених МОН за поданням Національного агентства. Дисертація повинна містити нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, які розв'язують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для певної галузі знань; подається до захисту лише за однією спеціальністю.

Магістерські роботи – самостійно виконані теоретичні та/чи прикладні дослідження, в основу яких покладено критичний аналіз та узагальнення існуючої інформації, проведення власних досліджень, виконання розробок і формування прикладних адресних рекомендацій. Магістерська робота є підсумковою роботою випускника магістратури. Випускник магістратури – це підготовлений спеціаліст, який після закінчення магістратури може займатися науковою роботою. Тому до магістерських робіт пред'являються певні вимоги. З одного боку, у магістерській роботі має бути добре опрацьована теоретична частина, а з іншого боку – науково-практична частина. Залежно від завдань та напряму дослідження магістерські роботи можуть бути трьох видів: науково-дослідницька; науково-практична; науково-педагогічна.

В науково-дослідницькій магістерській роботі магістрант: висуває свою гіпотезу в певній галузі науки та обґрунтовує її; виявляє нові закономірності; ставить під питання усталені теорії та підходи; шукає нові напрями досліджень; вводить нові поняття чи конкретизує старі. Така робота повинна мати свої ознаки: чітке формулювання термінів та наслідків; підтвердження теорії практикою; детальну характеристику гіпотез та результатів; чітку постановку завдань та детальний опис того, чому потрібно вирішити чи переосмислити ці завдання.

Науково-практична магістерська робота. Науково-практична магістерська робота також має свої ознаки та особливості. Якщо в науково-дослідницькій роботі на першому місці була теорія, то в науково-практичній переважає практика. У цьому виді робіт магістрант: перевіряє теорію та

гіпотезу на практиці; збирає, обробляє та аналізує інформацію практичним шляхом; дає конкретні шляхи вирішення початкових завдань.

Науково-педагогічна робота. Ознаками та особливостями науково-педагогічної роботи є те, що магістрант розробляє чи обґрунтовує вже існуючі методики освіти чи навчальні плани; пропонує нові шляхи вирішення освітніх завдань та проблем; аналізує подачу матеріалу у сучасному освітньому процесі. У зв'язку з чим головною відмінністю науково-педагогічної магістерської роботи є необхідність знайти і впровадити нові методики в галузі освіти та вирішити існуючі проблеми цієї сфери. У таких роботах магістри створюють нові навчальні інструменти та намагаються їх впровадити в освітній процес.

Публікації. Однією з обов'язкових вимог до кваліфікаційних робіт є наявність публікацій у кандидата на науковий ступінь. У перекладі з латинської мови публікація означає оголошення або оголошувати. *Публікація* – це підготовлена певним чином наукова робота або документ, що пройшов редакційну перевірку, видавничу обробку та містить певну інформацію, призначену для поширення. До публікацій належать: монографія, методичні рекомендації, наукові статті, тези, звіти про наукову роботу та ін.

Монографія – наукова публікація у вигляді книги з поглибленим вивченням однієї чи декількох тісно пов'язаних між собою тем, що належить одному або кільком авторам. Розрізняють два види монографій – практичні і наукові.

Практична монографія – це наукова праця у вигляді книги, що містить дослідження однієї теми чи проблеми в певній галузі чи сфері знань, що мають практичний характер. Така монографія може містити як нові результати, пов'язані з розробкою технологій, обладнання тощо, так і вже відомі технічні рішення, факти, інші дані, отримані іншими авторами.

Наукова монографія – це науково-дослідна праця, предметом викладу якої є вичерпне узагальнення теоретичного матеріалу з наукової проблеми або теми з критичним його аналізом, визначенням вагомості, формулюванням нових наукових концепцій.

Наукова монографія може свідчити про науковий внесок здобувача в науку і (або) бути засобом висвітлення основного змісту його докторської дисертації. У першому випадку вона розглядається як кваліфікаційна наукова праця, що замінює дисертаційну роботу і повинна містити виклад наукових результатів і висновків, отриманих особисто автором. У другому випадку монографія є однією з основних публікацій за темою дисертаційного дослідження, а викладені в роботі результати, ідеї, концепції можуть належати як здобувачеві, так і іншим авторам. Монографія фіксує науковий пріоритет, забезпечує первинною науковою інформацією суспільство, слугує висвітленню основного змісту і результатів дисертаційного дослідження.

Монографії поділяють на індивідуальні і колективні. Монографія, на відміну від навчального посібника, не може бути компіляцією чужих робіт або викладом загальновідомих фактів. У ній обов'язково повинні міститися результати власного дослідження, нові думки, оригінальний аналіз будь-якої проблеми і т.ін.

Назва монографії має бути короткою і ясною, містити, бажано, не більше 5–6 слів. Необхідно відзначити, що назва монографії та дисертаційного дослідження мають різні цілі. Якщо в назві дисертації необхідно в стислому вигляді точно сформулювати предмет дослідження, то для монографії цього не потрібно. Занадто довга назва може відштовхувати потенційного читача.

Методичні рекомендації. Основні результати досліджень з тієї чи іншої проблеми можуть розкриватись в методичних рекомендаціях. Відомо, що 32% наукових публікацій – це методичні рекомендації. Методичні рекомендації, порівняно з іншими видами публікацій, мають цілеспрямований характер і орієнтовані на навчання конкретного фахівця. Методичні рекомендації повинні розкривати: зміст, форми і методи роботи, використання наочних посібників та визначати раціональний розрахунок часу для виконання певного виду робіт.

Основні розділи методичних рекомендації включають: вступ, де читач готується до сприйняття конкретного методичного матеріалу та вказується передбачуваний користувач методичної розробки; основна частина, де детально розкриваються запропоновані методики, шляхи та засоби досягнення найбільш значущих результатів у певному виді діяльності; висновки щодо викладеного матеріалу, список літератури, де наводиться література, на підставі якої написані методичні рекомендації, а також література на допомогу користувачеві. Список літератури може бути доданий як до окремих розділів, так і в цілому до методичних рекомендацій.

У додатках можна долучити плани та програми проведення окремих або всього комплексу занять, перелік посібників, наочного приладдя та літератури, види технічних засобів, що можуть використовуватися у навчальному процесі.

Методичні рекомендації повинні відповідати наступним вимогам: містити оригінальні способи організації діяльності; розкривати нові методичні прийоми, форми та методи навчальної, виробничої чи будь-якої іншої діяльності; підтверджувати ефективність запропонованих методик матеріалами експериментальної роботи, ілюстраціями, графіками.

Депонування – це особлива форма публікації наукових вузькоспеціалізованих статей, яка дозволяє у короткий термін зафіксувати їхній пріоритет та поінформувати про отримані результати наукову громадськість. Депонування дозволяє автору опублікувати цю статтю у звичайному порядку. Рукописи, депоновані в організаціях державної системи науково-технічної інформації, прирівнюються до наукових публікацій.

Наукові статті – наукові публікації у періодичних виданнях, в яких описано дослідження чи групу досліджень, пов'язаних однією темою. Наукова стаття, що описує результати оригінального експериментального дослідження рецензується і відповідає певним критеріям. Наукова стаття про оригінальні експериментальні дослідження, як правило, написана відповідно до загальноприйнятого формату – IMRaD (Introduction, Methods, Results, and Discussion). Іноді до аббревіатури IMRaD додається буква А, що означає Abstract (анотація), виходить AIMRaD. Якщо стаття присвячена теоретичному дослідженню, розділ Methods (методи) замінюється на Theoretical Basis

(теоретичні основи). Наукові публікації у форматі IMRaD вперше з'явилися на сторінках наукових журналів наприкінці XIX ст. Нині цей формат наукових статей став універсальним стандартом, добровільно прийнятим більшістю зарубіжних та вітчизняних журналів. Тенденція до уніфікації структури наукових публікацій результатів оригінальних досліджень стала особливо сильною з 1972 р., коли Національний американський інститут стандартів схвалив та рекомендував усім науковим журналам формат IMRaD, в основі якого є дуже проста логіка. Кожен розділ статті відповідає на певні питання. Перший – якій проблемі присвячене дослідження? Відповідь має бути у розділі «вступ» (Introduction). Наступне питання – як вивчалася проблема? На нього відповідає розділ «методи» (Methods). Які основні знахідки чи навіть відкриття? Відповідь на це питання містить розділ «результати» (Results). Що означають отримані результати? Відповідь – у розділі «обговорення» (Discussion). Водночас будь-яка стаття починається із заголовку (Title), за яким слідує відомості про авторів, включаючи місце їх роботи, адреси, місце виконання дослідження. Потім слідує анотація (Abstract), в якій надають коротку характеристику основної теми, проблеми, об'єкта, мети дослідження, цінність його результатів, а також практичне значення підсумків роботи. Залежно від вимог наукового журналу, анотація може бути структурованою чи неструктурованою. Структурована анотація повторює логіку дослідження і має підзаголовки за тією ж структурою IMRaD: вступ (Introduction), мета (Aims), методи (Methods), результати (Results), висновок (Conclusion). Графічна анотація подає результати дослідження у візуальній формі (формула, малюнок, графік). Після анотації через інтервал розміщують ключові слова (Key words) та основні положення (Highlights), що висвітлюють найважливіші результати дослідження. Далі починається сама стаття. Наприкінці статті, після розділу «обговорення» (Discussion), розміщуються подяки (Acknowledgements) та список літератури (References). За необхідності та/або на вимогу журналу автор статті може розмістити додаткові матеріали (Supplementary Materials). У тілі наукової статті мають бути посилання на інші наукові роботи (бібліографічний список, внутрішньотекстові посилання). Водночас у науковій статті використовуються ілюстрації, описані у тексті (таблиці, графіки, схеми, діаграми, рисунки, схематичні креслення, фотографії).

Структура IMRaD є характерною для статей, присвячених оригінальним дослідженням. Значна різноманітність в організації статей спостерігається в журналах, що публікують матеріали описового характеру, це можуть бути звіти про поширеність захворювань, опис окремих клінічних випадків і т.ін. IMRaD формат не використовується для оглядових статей. Структура наукової статті підпорядковується логіці викладу матеріалу та вимог журналу, в якому планується розміщення даної публікації. Тому, перш ніж розпочинати написання наукової статті, необхідно в обраному для майбутньої публікації журналі вивчити правила для авторів (Guides for Authors) й основні вимоги до складових елементів наукової статті.

Назва статі. Максимальна довжина назви статті – близько 10–12 слів.

Дуже довгі назви, як і дуже короткі, важко сприймаються читачами. Назва статті має бути: інформативною, лаконічною, відповідати науковому стилю тексту, містити основні ключові слова, що характеризують тему (предмет) дослідження та зміст роботи. Назва має легко сприйматися читачами та пошуковими системами.

При перекладі назви статті англійською мовою неприпустимо використовувати транслітерацію, крім неперекладних назв власних імен, приладів та інших об'єктів. Небажано використовувати аббревіатуру та формули.

Прізвища авторів (Byline). Відповідно до принципів наукової етики, авторами статті можуть бути ті, хто зробив реальний внесок у дослідження, відповідав за зміст рукопису, а також брав участь у його підготовці. Усі правила, що регламентують порядок згадування авторів та визначення авторства, узгоджуються на початкових етапах підготовки тексту. При формуванні переліку авторів необхідно дотримуватись етичних норм співавторства, розроблених COPE (Committee on Publishing Ethics).

Афіліація (Affiliation). В Афіліації можуть вказуватися назви та адреси (мінімум – місто, країна) як місця основної роботи автора, так і інших організацій, до яких автор(и) мав(ли) відношення в період проведення дослідження. Наприклад, організація, де проводилося дослідження в рамках конкретного проекту чи організація, з якою автор пов'язаний певними зобов'язаннями, що стосуються теми дослідження. Отже, в афіліації можна зазначати кілька організацій.

Анотація (Abstract). Анотація (абстракт, реферат, авторське резюме) включає характеристику основної теми, проблеми об'єкта, мети дослідження, основні методи, результати дослідження та основні висновки. В анотації необхідно вказати, що нового несе в собі наукова стаття у порівнянні з іншими, спорідненими за тематикою та цільовим призначенням.

Анотація має бути: інформативною (не містити загальних слів); оригінальною (текст не може бути дослівним перекладом); змістовною (відображати основний зміст статті та результати досліджень); структурованою (дотримуватися логіки опису результатів у статті); «англомовною» (бути написаною якісною англійською мовою); компактною (вкладатися в об'єм від 150 до 250 слів).

Описова неструктурована анотація містить ключові напрями статті, мету, дані, але, зазвичай, не деталізує методи, результати та висновки. Інформаційна неструктурована анотація інформує читача про основні положення статті, коротко повідомляє вихідні дані, мету, методи, результати, висновки та сферу застосування результатів дослідження. Графічна анотація відображає основні результати дослідження, представленого у науковій статті, у вигляді єдиного графічного зображення.

Залежно від тематики, різні видавництва можуть інтерпретувати структуру статті та анотації. Анотація готується після завершення статті, коли текст написано повністю. Зручно писати структуровану анотацію за структурованою статтею, вибираючи з кожного розділу найважливіші відомості, які разом складуть повне

уявлення про зміст матеріалу і дозволять визначити статтю за основними термінами, включеними в анотацію (разом із назвою та ключовими словами).

В анотацію не допускається включати посилання на джерела з повного тексту, а також аббревіатури, які розкриваються лише у повному тексті. Аббревіатури та скорочення в анотації мають бути розкриті. Необхідно розуміти, що анотація є основним та початковим джерелом інформації про статтю і може існувати окремо від журналу. Тому важливо, щоб анотація разом з іншими метаданими давала можливість знайти статтю з повного набору даних та ключових слів (термінів, понять), що характеризують її зміст.

Ключові слова (Key words). Ключові слова, що становлять семантичне ядро статті, є переліком основних понять і категорій, що служать для опису досліджуваної проблеми. Ці слова є орієнтиром для читача і використовуються для пошуку статей в електронних базах, тому повинні відображати дисципліну (область науки, в рамках якої написано статтю), тему, мету та об'єкт дослідження.

В якості ключових слів можуть використовуватися як поодинокі слова, так і словосполучення в однині і називному відмінку. Зазвичай рекомендована кількість ключових слів – це 5–7 українською та англійською мовами, кількість слів усередині ключової фрази – не більше трьох.

Основні принципи підбору ключових слів: застосування базових (загальноживаних) термінів разом із спеціальними; не слід використовувати занадто складні слова, слова в лапках, слова з комами; кожне ключове слово – це самостійний елемент, вони мають власне значення.

Основні положення (Highlights). Відображають ключові результати дослідження, основний зміст статті, викладені тезово та оформлені у вигляді 3–5 пунктів маркованого списку.

Вступ (Introduction). Вступ – важлива частина статті, від його змісту залежить подальший інтерес читача до тексту. Вступ має зацікавити читача. У цьому розділі описуються загальна тема дослідження, цілі та завдання запланованої роботи, теоретична та практична значимість, наводяться найбільш відомі й авторитетні публікації за темою, що вивчається, позначаються не вирішені проблеми. Цей розділ має містити обґрунтування необхідності та актуальності дослідження. Інформація у вступі має бути організована за принципом від «загального до окремого».

Вступ. Вступ, як правило, має чотири підрозділи: опис проблеми, з якою пов'язане дослідження; огляд літератури, в якій розглядалися дотичні до теми публікації теми; опис невирішених питань проблеми чи того, що ще не зроблено; формулювання мети та завдань дослідження.

У першому підрозділі необхідно надати уявлення читачеві частиною якої ширшої проблеми є дослідження. Другий підрозділ присвячений огляду даних про те, що і як було зроблено іншими дослідниками у цій галузі. Основна частина підрозділу містить опис того, що опубліковано в статтях і книгах дослідників (в публікаціях автора статті в тому числі), якщо автор на них спирається у дослідженні. У третьому підрозділі необхідно показати читачеві, що огляд літератури закінчено, і описується важлива сфера, в якій ніхто ще не

проводив дослідження, тому що цей аспект проблеми не був помічений, пропущений або ігнорований; є суперечності чи конфлікти між результатами різних дослідників, гіпотезами, висновками; необхідно продовжити чи розширити дослідження, оскільки їх було недостатньо. У четвертому підрозділі формулюються цілі та завдання дослідження, які можуть неодноразово змінюватись, оскільки пишуться наступні розділи статті: результати та обговорення. Крім перелічених вище підрозділів, у вступі можна дати оцінку важливості проведеного дослідження і коротко описати структуру публікації.

Методи та матеріали (Methods and Materials). У цьому розділі описуються методи, які використовувалися для отримання результатів. Зазвичай спочатку дається загальна схема експериментів/дослідження, потім вони надаються настільки докладно і з такою кількістю деталей, щоб будь-який компетентний фахівець міг відтворити їх, користуючись лише текстом статті. При використанні стандартних методів та процедур краще зробити посилання на відповідні джерела, не забуваючи описати модифікації стандартних методів, якщо такі були. Якщо використовується власний новий метод, який ще ніде раніше не публікувався, важливо дати всі необхідні деталі. Якщо метод раніше був опублікований у відомому журналі, можна обмежитися посиланням. Однак рекомендується повністю подати метод, якщо раніше він був опублікований у маловідомому журналі і не англійською мовою.

Результати (Results). У цьому розділі наведено експериментальні або теоретичні дані, отримані в ході дослідження. Результати подаються в обробленому варіанті: у вигляді таблиць, графіків, організаційних або структурних діаграм, рівнянь, фотографій, рисунків. У цьому розділі наведено лише факти. Їхня інтерпретація, зіставлення з даними інших дослідників залишається для розділу «обговорення». Якщо було отримано багато схожих залежностей, що подаються у вигляді графіків, то наводиться лише один типовий графік, а дані про наявні кількісні відмінності між ними подаються в таблиці.

Існує три способи подання результатів: текст (вербальне подання); *таблиці* (напіввербальне подання); *рисунки*: діаграми, графіки, зображення (візуальне подання). Усі три способи представлення результатів кількісного дослідження (текст, таблиці та рисунки) повинні доповнювати, а не повторювати один одного. Кожен графік, кожна таблиця повинні бути розміщені та описані в тексті. Зазвичай текстовий опис графіків складається з трьох елементів. Перший вказує, що саме представлено у вигляді графіка і де це можна знайти у статті. Другий описує найважливіші риси цього графіка, а третій вже коментує.

Обговорення (Discussion). Розділ «обговорення» містить інтерпретацію отриманих результатів дослідження, припущення про одержані факти, порівняння власних результатів з результатами інших авторів. У обговоренні рухаються від специфічної інформації розділів «методи та результати» до більш загальної інтерпретації результатів. У розділі можна: навести основні результати, незалежно від того, підтримують чи спростовують вони гіпотезу, що перевіряється, співпадають чи суперечать даним інших дослідників; узагальнити результати; порівняти результати з даними інших дослідників;

навести можливі пояснення подібності та протиріч з іншими дослідженнями; нагадати про мету та гіпотезу дослідження; обговорити чи відповідають отримані результати гіпотезі дослідження; вказати на обмеження дослідження та узагальнення його результатів; запропонувати практичне застосування; запропонувати напрямок для майбутніх досліджень.

Висновок (Conclusion). Висновок містить основні ідеї основного тексту статті. Цю частину розділу потрібно ретельно відредагувати, щоб не повторювати формулювань, наведених у попередніх розділах. Бажано порівняти отримані результати з тими, які планувалося отримати, а також показати їхню новизну та практичну значущість, прописати обмеження, з якими зіткнулися під час роботи. Наприкінці наводяться висновки та рекомендації, визначаються основні напрямки подальших досліджень у цій галузі.

Подяки (Acknowledgements). У цьому розділі прийнято висловлювати вдячність колегам, які надавали допомогу у виконанні дослідження або висловлювали критичні зауваження на адресу статті автора або подяку за фінансову підтримку дослідження організаціям та фондам за можливість написати роботу за рахунок грантів, контрактів, стипендій.

Список використаних джерел (References). «Списки літератури – сировина для аналізу цитування» («Reference lists are the raw material for carrying out citation analyses»), сказав колись Юджин Гарфілд, творець Інституту наукової інформації США та Web of Science (Science Citation Index)). Наукова стаття повинна містити посилання на інформацію, отриману з конкретного джерела (внутрішньотекстові посилання), а також бібліографічний список цих джерел наприкінці статті.

Списки літератури дозволяють: визнавати та використовувати ідеї інших авторів, уникнувши звинувачень у плагіаті; читачеві швидко знайти джерела матеріалів, на які посилається автор для ознайомлення з ними та щоб переконатися у достовірності даних із цих джерел; демонструвати масштаб та глибину дослідження (цитування своїх попередніх публікацій).

Завдання авторів подати посилання у списку літератури так, щоб можна було встановити зв'язок між публікацією в МНБД і посиланням на неї та зрозуміти сенс посилання англomовного користувача. Цитування у тексті статті та списки літератури виконуються точно за вимогами журналів, проте необхідно розуміти важливість роботи з цією частиною статті та знати основні правила роботи з джерелами. Вивчаючи вимоги журналу до списків літератури, необхідно мати загальну культуру цитування. До списків літератури включаються лише джерела, використані для підготовки статті. На всі джерела в тексті мають бути надані посилання. Список цитованих джерел поруч із назвою, інструкцією і вступом належить до основних частин статті, за якими редактори та читачі визначають до неї свою зацікавленість.

При написанні наукових статей та оглядів використовують різні стилі цитування джерел у текстах статей та порядок розташування посилань у списку літератури. Стили дають рекомендації щодо розташування та оформлення посилань у тексті публікацій та у списках літератури. У міжнародних журналах

кожній науковій дисципліні віддається перевага певним стилям, проте, основними стилями, що лежать також в основі і інших стилів, є «Ванкуверський» (Vancouver Style) та «Гарвардський» (Harvard Style) стилі.

Культура цитування та основні вимоги до використання джерел, цитування та складання списків літератури. Поява нових ідей та відкриттів є відображенням наукового прогресу. Саме цитати у наукових працях пов'язують до купи концепції, технології та досягнення, які визначають наукові напрями досліджень. Цитування – це запозичення фрагментів текстів (формул, ілюстрацій, таблиць та інших елементів) автором у своїй роботі з інших джерел з обов'язковим зазначенням джерела, у тому числі інформації про авторів, назву роботи, вихідні дані журналу/видавництва тощо. Цитування є обов'язковим компонентом будь-якої наукової роботи та одним із важливих засобів наукової комунікації.

Цитування: відсилає читача до першоджерела та дозволяє докладно ознайомитися з основними ідеями наукової роботи; цитати посилюють наукову працю, надаючи підтримку авторитетних учених; якість та кількість посилань відображає якість та глибину дослідження; не всі джерела дають достовірну інформацію, що можна відобразити під час цитування, запропонувавши більш точні чи цікаві ідеї.

Автори зобов'язані дотримуватись етичних, моральних та правових норм при цитуванні. Читач має бути чітко поінформований про те, що є оригінальним матеріалом, що переробленим з інших джерел. Посилання до першоджерела дають можливість знайти відповідні джерела, перевірити достовірність цитування та отримати необхідну інформацію.

Використання бібліографічних посилань у наукових працях є обов'язковим і вживається в таких випадках: при цитуванні фрагментів тексту, формул, формулювань, ідей, таблиць, ілюстрацій; при запозиченні положень, формул, формулювань, ідей, таблиць, ілюстрацій тощо, не у вигляді цитати; при перефразованому, недослівному відтворенні фрагмента чужого тексту; при аналізі у тексті змісту інших публікацій; за необхідності відсилання читача до інших публікацій, де обговорюваний матеріал дано повніше.

Відсутність посилання веде до порушення авторських прав, тому посилання на джерела є єдиним легітимним способом використання чужих матеріалів. Посилання на початкові джерела допомагає наголосити на оригінальності власної роботи. Але слід пам'ятати, що не менша увага приділяється якості джерел, що цитуються. Основною вимогою до джерел, що наводяться в науковій роботі, є їх авторитетність і відповідність досліджуваній тематиці. Тому необхідно звертати увагу на наукову кваліфікацію авторів, авторитетність журналу, де опубліковано статтю, рік видання. При проведенні аналізу наукової проблеми необхідно показати знайомство з класичними працями, пославшись на відповідні джерела. Про найбільш відомі наукові праці в досліджуваній галузі можна отримати інформацію у довідковій та навчальній літературі, у бібліографіях інших наукових статей та монографій.

Тези доповіді – наукові публікації у матеріалах науково-практичних комунікативних заходів, в яких стисло сформульовано окремі основні положення результатів проведеного дослідження. Тези доповідей фіксують науковий пріоритет автора й містять матеріали, що відсутні в інших публікаціях. Можливий виклад однієї тези. Схематично структура тез наукової доповіді виглядає таким чином: теза – обґрунтування – доказ – аргумент – результат – перспективи. Рекомендований обсяг тез наукової доповіді становить дві–три сторінки машинописного тексту через 1 чи 1,5 інтервали.

При підготовці тез наукової доповіді слід дотримуватися наступних правил: у правому верхньому куті розміщують прізвище автора та його ініціали; за необхідності вказують інші дані, які доповнюють відомості про автора (аспірант, викладач, місце роботи або навчання); назва тез доповіді стисло відбиває головну ідею, думку, положення (п'ять–сім слів).

Залежно від розв'язуваних завдань та форми подачі матеріалу тези можна розділити на два основні види: тези-звіт про основні результати наукових досліджень та тези-проект (проспект) нових наукових досліджень.

Водночас двом різновидам тез властиві особливості. Якщо в тезах-звіті необхідно передусім якомога точніше показати сутність проведеного наукового дослідження, то важливою позитивною якістю тез-проекту є їх провокаційність. Адже для того, щоб викликати дискусію щодо обговорення проблеми, її треба загострити, викликати заперечення опонентів. Водночас слід пам'ятати про неприпустимість зайвої агресивності та категоричності суджень.

У *тезах-звіті* в стислій формі повідомляється про актуальність дослідження, формулюється об'єкт та предмет, завдання та новизна наукового дослідження, містяться основні висновки, яких дійшов дослідник, виконавши поставлені дослідницькі завдання та вирішивши наукову проблему.

Тези-проект вирішують інше завдання та мають іншу форму. У них міститься гіпотеза, з розгляду якої, як відомо, починається будь-яке наукове дослідження. Формулюються основні наукові положення, які потребують розвитку та серйознішої аргументації.

Основні вимоги до тез. По-перше, вони мають бути максимально лаконічними, конкретними, не містити двозначних тлумачень, бути чітко структурованими. Позиція автора має бути зрозумілою. По-друге, обов'язкова вимога до тез – наявність власних тверджень, а не лише певної інформації.

Важливою позитивною рисою тез є їх самостійний характер. Звичайно, у них не може бути будь-яких ознак запозичень та плагіату. Тезам більш ніж будь-яким іншим видам наукової продукції притаманний відбиток наукової особистості вченого. По-третє, тези мають бути цікавими тим, кому вони адресовані, тобто розраховані на конкретну аудиторію.

Наукова доповідь – це публічне повідомлення, розгорнутий виклад певної наукової проблеми (теми, питання). Структура тексту доповіді практично аналогічна плану статті й може складатися з вступу, основної і підсумкової частини.

Методика підготовки доповіді на науково-практичній конференції дещо інша, ніж статті. Існують два методи написання доповіді. Перший полягає в тому, що дослідник спочатку готує тези свого виступу, на основі тез пише доповідь на семінар або конференцію, редагує її й готує до опублікування в науковому збірнику у вигляді доповіді чи статті. Другий, навпаки, передбачає спочатку повне написання доповіді, а потім у скороченому вигляді ознайомлення з нею аудиторії. Вибір способу підготовки доповіді залежить від змісту матеріалу та індивідуальних особливостей науковця.

Специфіка усного виступу накладає суттєвий відбиток на зміст і форму доповіді. При написанні доповіді слід зважати, що суттєва частина матеріалу опублікована в тезах. Водночас частина матеріалу подається на плакатах (слайдах, моніторі комп'ютера, схемах, діаграмах, таблицях та ін.). Тому доповідь повинна містити коментарі до ілюстративного матеріалу, а не його повторення. Можна зупинитися лише на одній (найсуттєвішій, дискусійній) тезі доповіді, зробивши посилання на інші, що вже опубліковані. Це дозволить на 20–40% скоротити доповідь. Доповідач має реагувати на попередні виступи з теми своєї доповіді. Доцільним є полемічний її характер, тому що це викликає зацікавлення слухачів.

При написанні доповіді слід зважати на те, що за 10 хвилин людина може прочитати матеріал, надрукований на чотирьох сторінках машинописного тексту (через два інтервали). Обсяг доповіді становить 8–12 сторінок (до 30 хвилин). Доповідь на чотирьох–шести сторінках називається повідомленням.

Доповідь – це одна з багатьох форм оприлюднення результатів наукової роботи, можливість за короткий термін «увійти» в наукове товариство за умови яскравого виступу. Якщо доповідь зроблено за змістом дисертації, дисертант забезпечує апробацію своєї роботи.

Звіти про наукову та науково-дослідну діяльність структурних підрозділів наукових установ (навчальних закладів). Звіт про науково-дослідну роботу є завершеною працею, що відображає наукову та інноваційну діяльність структурних підрозділів, установ за рік.

Звіт виконується у відповідності із затвердженою науковою тематикою. У звіті послідовно та логічно викладається вступна частина, основний зміст, висновки, список використаних джерел та додатки. Річний звіт про виконану науково-дослідну роботу є стислим відображенням обсягу виконаних робіт, їх сутності, спрямованості виконання та пропозицій щодо їх використання. Обсяг звіту може становити до 15–20 сторінок.

Публікації показують основний зміст, новизну наукового дослідження і фіксують завершення певного етапу дослідження або роботи в цілому. Водночас публікації забезпечують первинною науковою інформацією суспільство, передають індивідуальний результат науковому загалу, стимулюючи подальші наукові дослідження у зазначеній тематиці.

Презентація (presentation – виклад, показ) – це набір слайдів на певну тему, який зберігається у файлі спеціального формату. Кожен слайд може містити довільну текстову, графічну та відеоінформацію, анімацію, звук, діаграми та графіки, табличні й інші матеріали. Презентації створюються для

наочної підтримки захисту дослідницьких робіт, доповідей, рефератів, підготовки навчальних занять.

Переваги мультимедійної презентації: унаочнення матеріалів, що презентуються, підвищення оперативності та об'єктивності оцінювання результатів наукового дослідження, гарантування безперервного зв'язку з аудиторією, сприяння розвитку продуктивних, творчих функцій мислення слухачів, формуванню операційного стилю мислення.

Основа будь-якої правильно спланованої презентації – це логічний аналіз послідовності відображення матеріалу, передбачення можливих питань та добір реплік для коментарів до презентації. Успішність презентації залежить від того, наскільки ретельно перед її створенням було продумано та враховано такі фактори: організація презентації (визначення суті того, про що необхідно розповісти), урахування особливостей слухацької аудиторії (зміст презентації повинен залежати від цілей доповідача, інтересу та рівня знань аудиторії), визначення структури (схеми, сценарію) презентації: послідовність викладення матеріалу, добір різноманітних зображень, анімаційних ефектів та інших елементів, що супроводжують виклад, підготовка тексту супроводжуючої доповіді відповідно до певної структури та часу, відведеного на показ презентації з урахуванням того, що відкриття та завершення має займати від 5% до 10% презентації.

Перед виступом необхідно потренуватися з доповіддю перед невеликою аудиторією та дізнатися думку слухачів про зміст і стиль презентації. При створенні презентацій однією з найпоширеніших помилок є бажання помістити в презентацію велику кількість відомостей, графічних зображень та анімаційних ефектів, які лише відвертають увагу слухачів від змісту.

Вимоги до змісту презентації: кожен слайд має відображати одну думку, текст має складатися з коротких слів та простих речень, рядок має містити 8 слів, всього на слайді має бути 6–8 рядків, загальна кількість слів не повинна перевищувати 50, дієслова мають бути в одній часовій формі, заголовки мають привертати увагу аудиторії та узагальнювати основні ідеї слайда, у заголовках мають бути і великі, і малі літери (а не тільки великі), слайди мають бути не надто яскравими – зайві прикраси лише створюють бар'єр на шляху ефективної передачі даних, кількість блоків статистичних даних на одному слайді має бути не більше чотирьох, підпис до ілюстрації розміщується під нею, а не над нею, усі слайди презентації мають бути витримані в одному стилі. Абсолютне володіння темою, максимальне залучення уваги аудиторії та донесення до неї важливості повідомлення – запорука успіху.

Підручники та навчальні посібники. Підручник та навчальні посібники належать до навчальних видань. Результати наукового дослідження можуть бути використані у навчальному посібнику (підручнику). На відміну від інших видів публікацій навчальний посібник (підручник) не може зводитися до викладу змісту лише результатів дослідження. Це масштабна робота, у якій має бути повне розкриття питань програми навчальної дисципліни.

Оскільки навчальний посібник (підручник) адресований учням шкіл або здобувачам вищої освіти, виклад навчального матеріалу має бути доступним для самостійної роботи учнів. Обсяг навчального посібника (підручника) має бути порівнянний з роллю та місцем дисципліни в навчальному плані і відповідати обсягу часу, що відводиться на її вивчення. У тому випадку, коли твір написано двома авторами або більше, форма їхньої спільної творчості називається співавторством.

Загальні вимоги до оформлення публікацій. Порядок оформлення наукових робіт може певною мірою відрізнятися, залежно від статусу, географії та традицій видань. За потреби, необхідну інформацію можна уточнити на сайтах відповідних наукових видань та організаторів комунікативних заходів, а також у вимогах до друку та запрошеннях до участі у таких заходах. Водночас представлені наукові роботи повинні відповідати редакційним вимогам, серед них:

– *Основні параметри:* розмір паперу А4 (210×297 мм); відступи тексту від його поля: лівий – 35 мм (20 мм і більше), правий – 15 мм (10 мм і більше), верхній та нижній – 20 мм (10 мм і більше); шрифт – Times New Roman (Arial...), розмір – 14 (12; 10), абзац – 1,25 (1,00), міжрядковий інтервал – полуторний (одинарний);

– *Структурні елементи.* До структурних елементів відносять: УДК, ілюстрації, таблиці, формули, переліки, список використаних джерел, посилання.

– *УДК* – має вказувати на проблематику (назву) публікації; інформація про автора – прізвище, ім'я та по-батькові; науковий ступінь, вчене звання; посада, установа (заклад), де працює; назва публікації – точне відображення її змістовного наповнення; анотація – 3–5 речень, які лаконічно відображають основні результати дослідження та узгоджені з його завданнями (цілями); ключові слова – 5–8 слів, з якими ототожнюється дане дослідження, і за якими згодом буде здійснюватися пошук цієї публікації; постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями (0,5–2,0 сторінки) – доводиться актуальність проблематики, що є предметом даної публікації; аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми та на які спирається автор (0,5–1,0 сторінки) – наводиться стислий огляд наукових надбань, що містять дисертації, монографії та наукові статті за даною проблематикою за останній час (3–5 років і більше); формулювання цілей публікації (постановка задачі) (3–5 задач); виклад основного матеріалу дослідження (5–8 сторінок) – повне обґрунтування отриманих наукових результатів і чітке формулювання їхньої наукової новизни та практичної значущості; висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку (0,5–2,0 сторінки); список використаних джерел (3 та більше найменувань, посилання на власні публікації лише за нагальної потреби).

– *Вимоги до оформлення ілюстрацій.* Ілюстрації (креслення, рисунки, графіки, схеми, діаграми, фотознімки) слід розміщувати безпосередньо після

тексту, де вони згадуються вперше або на наступній сторінці. На всі ілюстрації мають бути посилання у роботі. Ілюстрація позначається словом «Рисунок __», яке разом з назвою ілюстрації розміщують після пояснювальних даних (наприклад, «Рисунок 3.1 – схема розміщення»). Ілюстрації слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу й порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою (наприклад, Рисунок 3.2 – другий рисунок третього розділу). Якщо науковий продукт містить одну ілюстрацію, то її нумерують за тим же правилом.

У науковому продукті слід застосовувати лише штриховані ілюстрації та оригінали фотознімків. Фотознімки розміром, меншим за формат А4, повинні бути накреслені на стандартному аркуші білого паперу формату А4. Ілюстрації повинні мати назву, яку розміщують після номера ілюстрації. За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (під рисунковим текстом). Перед рисунком (таблицею) і після нього має бути один інтервал. На всі рисунки (таблиці) мають бути посилання в тексті.

Змістовне наповнення рисунків (таблиць) має бути одного розміру (14 чи 12 пунктів).

– *Вимоги до оформлення таблиць.* Таблиці слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше або на наступній сторінці. Їх слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться у додатках.

Номер таблиці складається з номера розділу й порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою (наприклад, Таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу). Таблиця може мати назву, яку друкують малими літерами (крім першої великої) і вміщують над таблицею. Назва має бути стислою і відбивати зміст таблиці. Якщо рядки або графи таблиці виходять за межі формату сторінки, таблицю поділяють на частини, розміщуючи одну частину під одною або поруч, або переносячи частину таблиці на наступну сторінку, повторюючи в кожній частині таблиці її «головку» та «боковик». При поділі таблиці на частини допускається її «головку» або «боковик» замінити відповідно номерами граф чи рядків, нумеруючи їх арабськими цифрами у першій частині таблиці. Слово «Таблиця __» вказують один раз зліва над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть: «Продовження таблиці __» із зазначенням номера таблиці. Заголовки граф таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони складають одне речення із заголовком. Підзаголовки, що мають самостійне значення, пишуть з великої літери. В кінці заголовків та підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки і підзаголовки граф вказують в однині.

– *Вимоги до оформлення формул:* у науковому продукті написання формул рекомендується виконувати за допомогою стандартних математичних редакторів Microsoft Office або чорнилом, тушшю, пастою чорного кольору на білому непрозорому папері посередині нового рядка (нумерація – з правого боку в дужках). Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати

безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій їх подано у формулі. Значення кожного символу та числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Рівняння та формули треба виділяти з тексту вільними рядками. Вище і нижче кожної формули потрібно залишати не менше одного вільного рядка. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знаку рівності (=) або після знаків плюс (+), мінус (–), множення (×) та ділення (÷).

– *Вимоги до оформлення переліків.* Список нумерувати можна цифрами (з крапкою або з дужкою), літерами та маркерами (горизонтальною рисою).

– *Вимоги до оформлення списку використаних джерел.* Література подається в алфавітному порядку за прізвищами перших авторів. Відомості про джерела, які включено до списку, необхідно давати згідно вимог державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць і вихідних даних видавництва.

– *Вимоги до оформлення посилань.* При оформленні наукового продукту слід наводити посилання на джерела, матеріали або окремі дані, ідеї та висновки, на основі яких розробляються проблеми, завдання, питання, вивченню яких присвячено дослідження. Такі посилання дають змогу відшукати документи й перевірити достовірність відомостей про цитовані документи, а також допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них є наявний матеріал, який не включено до останнього видання. Посилання в тексті дисертації на джерела слід позначати порядковим номером за їх переліком, виділеним двома квадратними дужками (наприклад, «... у працях [1–7]...»; «... у працях [1; 7; 23]...»).

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке дано посилання у дисертації (наприклад, «... у монографії [7, с. 48]...»).

Посилання на ілюстрації дисертації вказують порядковим номером ілюстрації (наприклад, «Рис. 1.2»). Посилання на формули вказують порядковим номером формули в дужках (наприклад, «... у формулі (2.1)»).

На всі таблиці повинні бути посилання по її тексту; при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено (наприклад, «...у Табл. 1.2»). У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації потрібно вказувати скорочено слово «дивись» (наприклад, «див. Табл. 1.3»; «див. Рис. 2.1»).

– *Вимоги до стилістики викладу матеріалів.* Автору необхідно дотримуватися наукового стилю викладення матеріалу – безособового монологу (виклад матеріалу від третьої особи), оскільки увага має бути зосереджена на змісті та логічній послідовності повідомлення, а не на суб'єкті, а також дотримуватися правил правопису, граматики та пунктуації, притаманні діловій українській мові.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Практичне завдання 1

Заповніть Таблицю 1 «Етапи науково-дослідної роботи», використовуючи джерела, зазначені в списку літератури.

Таблиця 1

Етапи науково-дослідної роботи

1 ЕТАП	
Назва.	
Основні види робіт	
1.	
2.	
3.	
4.	
2 ЕТАП	
Назва.	
Основні види робіт	
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
3 ЕТАП	
Назва.	
Основні види робіт	
1.	
2.	
3.	
4.	
4 ЕТАП	
Назва.	
Основні види робіт	
1.	
2.	
3.	
5 ЕТАП	
Назва.	
Основні види робіт	
1.	
2.	

Практичне завдання 2

Заповніть Таблицю 2 «Види наукового продукту», використовуючи джерела, зазначені в списку літератури.

Таблиця 2

Види наукового продукту

Назва наукового продукту (визначення)	Види (визначення)	Визначення, основне призначення
Фундаментальні дослідження	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наукові ідеї 2. Гіпотези 3. Методики 4. Матеріальні засоби спостереження 5. Методи фіксації результатів досліджень 6. Наукові закони 7. Наукові факти 8. Понятійно-категоріальний апарат 9. Постулати 10. Правила 11. Принципи 12. Теорії 	
Прикладні дослідження	<ol style="list-style-type: none"> 1. Алгоритми 2. Засоби візуалізації (схеми, графіки, таблиці, креслення, карти), 3. Макети 4. Корисні моделі 5. Методики 6. Промислові зразки. 	
Розробки	<ol style="list-style-type: none"> 1. Технології виробництва 2. Техніка 	
Кваліфікаційні роботи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора наук 2. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії 3. Магістерські роботи 	
Публікації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Монографія 2. Методичні рекомендації 3. Депонування 4. Наукові статті 5. Тези доповіді 6. Підручники та навч. посібники 	
Звіти про наукову та науково-дослідну діяльність		

Практичне завдання 3

Заповніть Таблицю 3 «Макет наукової статті», використовуючи джерела, зазначені в списку літератури.

Таблиця 3

Макет наукової статті

Структурний елемент	Визначення, вимоги
Назва статі (Title)	
Прізвища авторів (Byline)	
Афіліація (Affiliation)	
Анотація (Abstract)	
Ключові слова (Key words)	
Основні положення (Highlights)	
Вступ (Introduction)	
Методи та матеріали (Methods and Materials)	
Результати (Results)	
Обговорення (Discussion)	
Висновок (Conclusion)	
Подяки (Acknowledgements)	
Список використаних джерел (References)	

Практичне завдання 4

Написати тези доповіді за довільними даними за наступною схемою

НАЗВА

**ІІІ авторів
Адреса (країна, місто)**

Вступ. _____

Мета. _____

Матеріали та методи. _____

Результати. _____

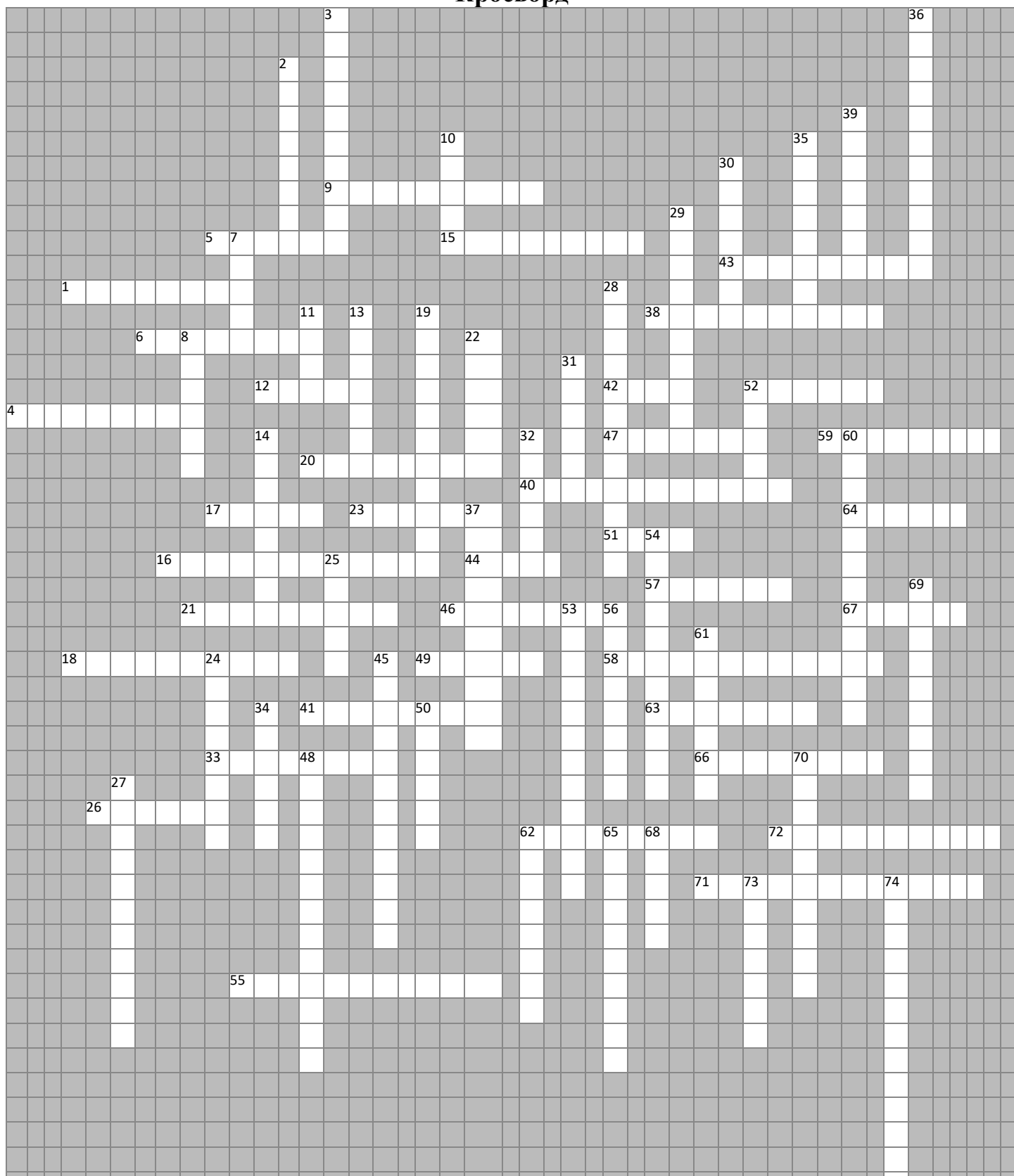
Висновки. _____

Практичне завдання 5

Заповніть Таблицю 4 «Кросворд», використовуючи джерела, зазначені в списку літератури.

Таблиця 4

Кросворд

За горизонталлю:

1. Розділ статті, який містить основні ідеї основного тексту. 4. Офіційне схвалення, затвердження результатів наукової роботи після випробування, перевірки. 5. Наукова публікація у періодичних виданнях, в якій описано дослідження чи групу досліджень, пов'язаних однією темою. 6. Припущення, яке перевіряють експериментально з можли-вих розв'язань проблеми. 9. Запозичення фрагментів текстів (формул, ілюстрацій, таблиць та інших елементів) автором у своїй роботі з інших джерел з обов'язковим зазначенням джерела. 12. Творець літературного твору. 15. Особа, яка робить доповідь, повідомлення. 16. Анонімний розбір і оцінка оригінального наукового твору. 17. Найменування та номери початкових сторінок усіх розділів публікації. 18. Підготовлена певним чином наукова робота або документ, що пройшов редакційну перевірку, видавничу обробку та містить певну інформацію, призначену для поширення. 20. Особа, яка здобуває освіту або наукову ступінь. 21. Встановлення невідомих раніше, але об'єктивно наявних закономірностей, властивостей та явищ. 23. Періодичне видання (друковане або електронне), що належить до наукової літератури та є одним із основних джерел наукової інформації. 26. Зв'язна сукупність елементів дійсності (як явищного так і предметного порядку), вивчення якої становить практичний інтерес для дослідника і науки в цілому. 33. Продукт, який отримали внаслідок розроблення – дії. 38. Зображення, що супроводжує текст публікації з метою полегшення для читача візуалізації змісту (креслення, рисунки, графіки, схеми, діаграми, фотознімки). 40. Важливість, значимість чогось на сьогодні,

За вертикаллю:

2. Твердження, яке приймається без доказів, і служить основою для побудови якоїсь наукової теорії. 3. Спеціально підготовлена наукова праця на правах рукопису, що має істотне значення для певної галузі знань. 7. Людська думка зафіксована на матеріальному носії. 8. Розділ статті, який містить висловлювання вдячності колегам, які надавали допомогу у виконанні дослідження. 10. Окрема сторінка або зображення у про-грамі PowerPoint. 11. Дійсна, цілком реальна подія, явище, те, що справді сталося. 13. Носій інформації (книга, стаття, сайт), що містить важливу інформацію з теми публікації. 14. Навчальне видання, яке містить повне розкриття питань програми навчальної дисципліни. 19. Особлива форма публікації наукових вузько-спеціалізованих статей, яка дозволяє у короткий термін зафіксувати їхній пріоритет та поінформувати про отримані результати наукову громадськість. 22. Особа, яка має взаємодію з комунікатором (індивідом або групою), які володіють інформацією та доводять її до цієї особи. 24. Сукупність точно заданих правил розв'язання деякого класу задач або набір інструкцій, що описують порядок дій виконавця для вирішення певної задачі. 25. Розділ статті, у якому описуються загальна тема дослідження, цілі і завдання запланованої роботи, теоретична та практична значимість. 27. Розділ статті, який містить інтерпретацію отриманих результатів дослідження. 28. Пропозиції щодо науково-практичного застосування. 29. Розділ статті, який містить експериментальні або теоретичні дані, отримані в ході дослідження. 30. Текст будь-якого твору, написаний автором від руки або надрукований на машинці. 31. Процедура з присудження наукового ступеня. 32. Розчленування предмету пізнання,

сучасність, злободенність. **41.** Особа, яка працює з текс-том, а саме складає, перевіряє та виправляє зміст відповідно до вимог до певної публікації, а також готує видання до друку. **42.** Головна ідея, формулювання теоретичних положень і практичних потреб, що викликали необхідність даного дослідження і обмежують його обсяг та зміст. **43.** Запис в документі, який вказує на іншу частину цього документа або на інший документ. **44.** Наукові публікації у матеріалах науково-практичних комунікативних заходів, в яких стисло сформульовано окремі основні положення результатів проведеного дослідження. **46.** Ситуація, пов'язана з суперечністю між соціальною дійсністю і її теоретичним осмисленням, яка потребує для свого пізнання і розв'язання певних методів, процедур та прийомів дослідження. **47.** Новий, раніше ніким не отриманий результат дослідження. **49.** Споживач літературної продукції – результату авторської праці, зафіксованої на письмових носіях інформації. **51.** Основна думка, яка визначає зміст твору. **52.** Основний предметний напрямок освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка. **55.** Процес перетворення інформації одного виду на інший. **57.** Систематизований набір використаних джерел. **58.** Друкування, видання або оголошення твору. **59.** Розділ статті, який містить назву та адресу місця роботи автора. **62.** Особа, яка займається науковими дослідженнями, вивченням або обстеженням. **63.** Освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти. **64.** Розділ, у якому детально описуються методи, які використовувалися для отримання результатів. **66.** Підстава, доказ, які наводяться для обґрунтування, під-

абстрагування його окремих сторін чи аспектів. **34.** Рубрикаційна частина публікації, що має певний зміст та написана за певними вимогами. **35.** Сукупність взаємозв'язаних способів та прийомів доцільного проведення певної роботи. **36.** Набір слайдів на певну тему, який зберігається у файлі спеціального формату. **37.** Сукупність письмових і друкованих творів. **39.** Коротка форма символічного запису інформації або загальне відношення між величинами. **45.** Літературне викладення результатів дослідження у вигляді звіту про виконану науково-дослідну роботу. **48.** Сукупність доказів, фактів, аргументів для переконання в чомусь, на підтвердження чогось. **50.** Слово чи словосполучення, що означає чітко окреслене спеціальне поняття. **52.** Фінансування, що надається некомерційним організаціям або фізичним особам на реалізацію проєктів, програм та проведення досліджень. **53.** Відношення корисного ефекту (результату) до витрат на його одержання. **54.** Процедура, що виконується для підтвердження чи спростування гіпотези чи теорії. **56.** Розділ статті, який містить характеристику основної теми, проблеми об'єкта, мети, основних методів, результатів дослідження та основні висновки. **60.** Коротка і точна словесна форма вираження думки, поняття, завдання. **61.** Оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору. **62.** Форма оприлюднення результатів наукової роботи. **65.** Відомості, роз'яснення, виклад стосовно осіб, предметів, фактів, явищ, подій або процесів. **68.** Перші кілька слів, одне, рідше – два речення, які мають містити основні ключові слова, що характеризують тему (предмет) дослідження та зміст роботи. **69.** Твердження, сформульована думка. **70.** Наукова публікація у вигляді книги з поглибленим вивченням однієї чи декількох тісно пов'язаних між собою тем, що належить одному або кільком авторам. **73.** Форма систематизованого, раціо-

твердження чогось. **67.** Правило або обов'язкова до виконання умова. **71.** Роз'яснення, тлумачення наукових та літературних текстів, творів. **72.** Пошук нових знань або систематичне розслідування з метою з'ясування фактів.

нального і наочного представлення цифрового матеріалу, який характеризує досліджувані явища і процеси **74.** Сукупність методів (способів) виготовлення, видобутку, обробки або переробки та інших процесів, робіт і операцій.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1.	Статистичне дослідження, як правило, носить масовий характер, проводиться за заздалегідь розробленим планом, а його результати є підґрунтям для прийняття рішень, спрямованих на вирішення проблеми у певній галузі. Вкажіть, скільки послідовних етапів виділяють при виконанні науково-дослідних робіт?
	*А П'ять
	В Три
	С Чотири
	Д Два
	Е Шість
2.	Статистичне дослідження, як правило, носить масовий характер, проводиться за заздалегідь розробленим планом, а його результати є підґрунтям для прийняття рішень, спрямованих на вирішення проблеми у певній галузі. Вкажіть, як називається перший етап науково-дослідної роботи?
	*А Аналіз складу питання дослідження
	В Проведення теоретичних досліджень
	С Експериментальні дослідження
	Д Аналіз й узагальнення результатів теоретичних та експериментальних досліджень
	Е Розрахунок ефективності (соціальної, медичної та економічної), а також апробація пропонованих розробок
3.	Статистичне дослідження, як правило, носить масовий характер, проводиться за заздалегідь розробленим планом, а його результати є підґрунтям для прийняття рішень, спрямованих на вирішення проблеми у певній галузі. Вкажіть, як називається другий етап науково-дослідної роботи?
	*А Проведення теоретичних досліджень
	В Експериментальні дослідження
	С Аналіз складу питання дослідження
	Д Розрахунок ефективності (соціальної, медичної та економічної), а також апробація пропонованих розробок
	Е Аналіз й узагальнення результатів теоретичних та експери-

		ментальних досліджень
4.		Статистичне дослідження, як правило, носить масовий характер, проводиться за заздалегідь розробленим планом, а його результати є підґрунтям для прийняття рішень, спрямованих на вирішення проблеми у певній галузі. Вкажіть, як називається третій етап науково-дослідної роботи?
	*А	Експериментальні дослідження
	В	Аналіз й узагальнення результатів теоретичних та експериментальних досліджень
	С	Аналіз складу питання дослідження
	Д	Проведення теоретичних досліджень
	Е	Розрахунок ефективності (соціальної, медичної та економічної), а також апробація пропонованих розробок
5.		Статистичне дослідження, як правило, носить масовий характер, проводиться за заздалегідь розробленим планом, а його результати є підґрунтям для прийняття рішень, спрямованих на вирішення проблеми у певній галузі. Вкажіть, як називається четвертий етап науково-дослідної роботи?
	*А	Аналіз й узагальнення результатів теоретичних та експериментальних досліджень
	В	Розрахунок ефективності (соціальної, медичної та економічної), а також апробація пропонованих розробок
	С	Аналіз складу питання дослідження
	Д	Проведення теоретичних досліджень
	Е	Експериментальні дослідження
6.		Статистичне дослідження, як правило, носить масовий характер, проводиться за заздалегідь розробленим планом, а його результати є підґрунтям для прийняття рішень, спрямованих на вирішення проблеми у певній галузі. Вкажіть, як називається п'ятий етап науково-дослідної роботи?
	*А	Розрахунок ефективності (соціальної, медичної та економічної), а також апробація пропонованих розробок
	В	Аналіз складу питання дослідження
	С	Експериментальні дослідження
	Д	Проведення теоретичних досліджень
	Е	Аналіз й узагальнення результатів теоретичних та експериментальних досліджень
7.		Принцип наукової організації лежить в основі будь-якого етапу статистичного дослідження і полягає в комплексному застосуванні статистичної методології збору та обробки даних. Вкажіть, яка робота безпосередньо проводиться на першому етапі наукового дослідження?
	*А	Патентно-ліцензійний пошук
	В	Формування робочої гіпотези дослідження

	C	Реалізація методики експериментальних досліджень
	D	Опрацювання отриманого експериментального матеріалу
	E	Розрахунок ефективності запропонованих розробок або отриманих результатів
8.		Принцип наукової організації лежить в основі будь-якого етапу статистичного дослідження і полягає в комплексному застосуванні статистичної методології збору та обробки даних. Вкажіть, яка робота безпосередньо проводиться на другому етапі наукового дослідження?
	*A	Формування робочої гіпотези дослідження
	B	Реалізація методики експериментальних досліджень
	C	Розрахунок ефективності запропонованих розробок або отриманих результатів
	D	Опрацювання отриманого експериментального матеріалу
	E	Патентно-ліцензійний пошук
9.		Принцип наукової організації лежить в основі будь-якого етапу статистичного дослідження і полягає в комплексному застосуванні статистичної методології збору та обробки даних. Вкажіть, яка робота безпосередньо проводиться на третьому етапі наукового дослідження?
	*A	Реалізація методики експериментальних досліджень
	B	Формування робочої гіпотези дослідження
	C	Розрахунок ефективності запропонованих розробок або отриманих результатів
	D	Патентно-ліцензійний пошук
	E	Опрацювання отриманого експериментального матеріалу
10.		Принцип наукової організації лежить в основі будь-якого етапу статистичного дослідження і полягає в комплексному застосуванні статистичної методології збору та обробки даних. Вкажіть, яка робота безпосередньо проводиться на четвертому етапі наукового дослідження?
	*A	Опрацювання отриманого експериментального матеріалу
	B	Патентно-ліцензійний пошук
	C	Реалізація методики експериментальних досліджень
	D	Формування робочої гіпотези дослідження
	E	Розрахунок ефективності запропонованих розробок або отриманих результатів
11.		Принцип наукової організації лежить в основі будь-якого етапу статистичного дослідження і полягає в комплексному застосуванні статистичної методології збору та обробки даних. Вкажіть, яка робота безпосередньо проводиться на п'ятому етапі наукового дослідження?
	*A	Розрахунок ефективності запропонованих розробок або отриманих результатів
	B	Патентно-ліцензійний пошук
	C	Реалізація методики експериментальних досліджень

	D	Опрацювання отриманого експериментального матеріалу
	E	Формування робочої гіпотези дослідження
12.		Для детального ознайомлення з результатами статистичного дослідження їх оформлюють у вигляді певного наукового продукту. Вкажіть, що передбачають фундаментальні дослідження?
	*A	Здобуття принципово нових знань та подальший розвиток системи вже накопичених знань
	B	Створення нових або вдосконалення існуючих засобів і технологій дослідження
	C	Використання результатів прикладних досліджень для створення та відпрацювання досконалих моделей техніки
	D	Практичне застосування наукових знань
	E	Цільове використання прикладних досліджень
13.		Серед видів наукового продукту важливе місце посідають кваліфікаційні роботи здобувача вченого ступеня або здобувача вищої освіти кваліфікаційної категорії. Вкажіть, що являє собою дисертація на здобуття наукового ступеня доктора наук?
	*A	Кваліфікаційна праця, що містить нові наукові положення та науково обґрунтовані результати у певній галузі науки, що розв'язують важливу наукову або науково-прикладну проблему
	B	Самостійне розгорнуте дослідження, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в певній галузі знань або на межі кількох галузей
	C	Самостійно виконані теоретичні та/чи прикладні дослідження, в основу яких покладено критичний аналіз та узагальнення існуючої інформації
	D	Це масштабна робота, у якій має бути повне розкриття питань програми навчальної дисципліни
	E	Звіт про науково-дослідну роботу, що відображає наукову та інноваційну діяльність структурних підрозділів, установ за рік
14.		Серед видів наукового продукту важливе місце посідають кваліфікаційні роботи здобувача вченого ступеня або здобувача вищої освіти кваліфікаційної категорії. Вкажіть, що являє собою дисертація на здобуття наукового доктора філософії?
	*A	Самостійне розгорнуте дослідження, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в певній галузі знань або на межі кількох галузей
	B	Кваліфікаційна праця, що містить нові наукові положення та науково обґрунтовані результати у певній галузі науки, що розв'язують важливу наукову або науково-прикладну проблему
	C	Самостійно виконані теоретичні та/чи прикладні дослідження,

		в основу яких покладено критичний аналіз та узагальнення існуючої інформації
	D	Наукові публікації у періодичних виданнях, в яких описано дослідження чи групу досліджень, пов'язаних однією темою
	E	Звіт про науково-дослідну роботу, що відображає наукову та інноваційну діяльність структурних підрозділів, установ за рік
15.		Серед видів наукового продукту важливе місце посідають кваліфікаційні роботи здобувача вченого ступеня або здобувача вищої освіти кваліфікаційної категорії. Вкажіть, що являє собою магістерська робота?
	*A	Самостійно виконані теоретичні та/чи прикладні дослідження, в основу яких покладено критичний аналіз та узагальнення існуючої інформації
	B	Наукові публікації у періодичних виданнях, в яких описано дослідження чи групу досліджень, пов'язаних однією темою
	C	Наукові публікації у матеріалах науково-практичних комунікативних заходів, в яких стисло сформульовано окремі основні положення результатів проведеного дослідження
	D	Кваліфікаційна праця, що містить нові наукові положення та науково обґрунтовані результати у певній галузі науки, що розв'язують важливу наукову або науково-прикладну проблему
	E	Звіт про науково-дослідну роботу, що відображає наукову та інноваційну діяльність структурних підрозділів, установ за рік
16.		Магістерська робота є підсумковою роботою випускника магістратури та залежно від завдань та напряму дослідження ці роботи можуть бути кількох видів. Вкажіть, що є відмінністю науково-педагогічної магісторської роботи?
	*A	Пошук та впровадження нових методик в галузі освіти
	B	Висування гіпотези в певній галузі науки та її обґрунтування
	C	Пошук нових напрямів досліджень та чітке формулювання термінів та наслідків
	D	Чітка постановка завдань та детальний опис результатів
	E	Аналізує інформації практичним шляхом
17.		Публікація це підготовлена певним чином наукова робота або документ, що пройшов редакційну перевірку, видавничу обробку та містить певну інформацію, призначену для поширення. Вкажіть, що являє собою монографія?
	*A	Наукова публікація у вигляді книги з поглибленим вивченням однієї чи декількох тісно пов'язаних між собою тем, що належить одному або кільком авторам
	B	Наукова публікація у вигляді книги з поглибленим вивченням однієї чи декількох тісно пов'язаних між собою тем, що належить одному автору

	C	Це основні результати досліджень, які мають цілеспрямований характер і орієнтовані на навчання конкретного фахівця
	D	Це наукові публікації у періодичних виданнях, в яких описано дослідження чи групу досліджень, пов'язаних однією темою
	E	Це масштабна робота, у якій має бути повне розкриття питань програми навчальної дисципліни
18.		Публікація це підготовлена певним чином наукова робота або документ, що пройшов редакційну перевірку, видавничу обробку та містить певну інформацію, призначену для поширення. Вкажіть, яку особливість має монографія в порівнянні з навчальним посібником?
	*A	Має обов'язково містити результати власного дослідження
	B	Має цілеспрямований характер і орієнтована на навчання конкретного фахівця
	C	Має велику кількість сторінок
	D	Це компіляція чужих робіт
	E	Це виклад загальновідомих фактів
19.		Публікація це підготовлена певним чином наукова робота або документ, що пройшов редакційну перевірку, видавничу обробку та містить певну інформацію, призначену для поширення. Вкажіть, яку особливість мають методичні рекомендації, порівняно з іншими видами публікацій?
	*A	Мають цілеспрямований характер і орієнтовані на навчання конкретного фахівця
	B	Мають обов'язково містити результати власного дослідження
	C	Це наукові публікації у періодичних виданнях, в яких описано дослідження чи групу досліджень, пов'язаних однією темою
	D	Це особлива форма публікації наукових вузькоспеціалізованих статей, яка дозволяє у короткий термін зафіксувати їхній пріоритет
	E	Це масштабна робота, у якій має бути повне розкриття питань програми навчальної дисципліни
20.		Публікація це підготовлена певним чином наукова робота або документ, що пройшов редакційну перевірку, видавничу обробку та містить певну інформацію, призначену для поширення. Вкажіть, що таке депонування?
	*A	Особлива форма публікації наукових вузькоспеціалізованих статей, яка дозволяє у короткий термін зафіксувати їхній пріоритет
	B	Масштабна робота, у якій має бути повне розкриття питань програми навчальної дисципліни
	C	Наукові публікації у періодичних виданнях, в яких описано дослідження чи групу досліджень, пов'язаних однією темою
	D	Наукова публікація у вигляді книги з поглибленим вивченням однієї чи декількох тіснопов'язаних між собою тем, що належить

		одному або кільком авторам
	Е	Основні результати досліджень, які мають цілеспрямований характер і орієнтовані на навчання конкретного фахівця
21.		Наукова публікація це опублікований опис наукового дослідження, що містить аналіз сутності певної наукової проблеми, методи і результати її дослідження, науково обґрунтовані висновки та основною метою якої є ознайомлення наукового світу з результатами досліджень окремих вчених та груп науковців. Вкажіть, що являє собою наукова стаття?
	*А	Наукова публікація у періодичних виданнях, в яких описано дослідження чи групу досліджень, пов'язаних однією темою
	В	Наукова публікація у вигляді книги з поглибленим вивченням однієї чи декількох тісно пов'язаних між собою тем, що належить одному або кільком авторам
	С	Масштабна робота, у якій має бути повне розкриття питань програми навчальної дисципліни
	Д	Наукові публікації у матеріалах науково-практичних комунікативних заходів, в яких стисло сформульовано окремі основні положення результатів проведеного дослідження
	Е	Основні результати досліджень, які мають цілеспрямований характер і орієнтовані на навчання конкретного фахівця
22.		Наукова стаття, що описує результати оригінального експериментального дослідження рецензується і відповідає певним критеріям та, як правило, написана відповідно до загальноприйнятого формату (IMRaD). Вкажіть основні складові цього формату?
	*А	Вступ, методи, результати та обговорення
	В	Заголовок, анотація, результати та ключові слова
	С	Заголовок, вступ, результати та список літератури
	Д	Вступ, методи, результати та список літератури
	Е	Вступ, методи, результати та подяки
23.		Наукова стаття, що описує результати оригінального експериментального дослідження рецензується і відповідає певним критеріям та, як правило, написана відповідно до загальноприйнятого формату(IMRaD). Вкажіть, на яке питання повинен відповідати розділ статті «Вступ»?
	*А	Якій проблемі присвячене дослідження?
	В	Як вивчалася проблема?
	С	Які основні знахідки чи навіть відкриття?
	Д	Що означають отримані результати?
	Е	Яка цінність результатів дослідження?
24.		Наукова стаття, що описує результати оригінального експериментального дослідження рецензується і відповідає певним критеріям та, як правило, написана відповідно до загальноприйнятого формату (IMRaD). Вкажіть, на яке питання повинен відповідати розділ

	статті «Методи»?
	*А Як вивчалася проблема?
	В Якій проблемі присвячене дослідження?
	С Яка цінність результатів дослідження?
	Д Які основні знахідки чи навіть відкриття?
	Е Що означають отримані результати?
25.	Наукова стаття, що описує результати оригінального експериментального дослідження рецензується і відповідає певним критеріям та, як правило, написана відповідно до загальноприйнятого формату (IMRaD). Вкажіть, на яке питання повинен відповідати розділ статті «Результати»?
	*А Які основні знахідки чи навіть відкриття?
	В Що означають отримані результати?
	С Яка цінність результатів дослідження?
	Д Як вивчалася проблема?
	Е Як проводилася статистична обробка?
26.	Наукова стаття, що описує результати оригінального експериментального дослідження рецензується і відповідає певним критеріям та, як правило, написана відповідно до загальноприйнятого формату (IMRaD). Вкажіть, на яке питання повинен відповідати розділ статті «Обговорення»?
	*А Що означають отримані результати?
	В Яка цінність результатів дослідження?
	С Як вивчалася проблема?
	Д Як проводилася статистична обробка?
	Е Що було зроблено іншими дослідниками у цій галузі?
27.	Наукова стаття завжди починається із назви, яка має бути інформативною, лаконічною, відповідати науковому стилю тексту, містити основні ключові слова та легко сприйматися читачами і пошуковими системами. Вкажіть, яка повинна бути максимальна кількість слів у назві статті?
	*А 10–12 слів
	В 5–8 слів
	С 13–15 слів
	Д До 10 слів
	Е 10–15 слів
28.	Наукова стаття це наукова публікація у періодичних виданнях, в яких описано дослідження чи групу досліджень, пов'язаних однією темою та яка має певну структуру. Вкажіть, що містить афіліація статті?
	*А Назву та адресу місця роботи автора
	В Ключові результати дослідження
	С Характеристику основної теми, проблеми об'єкта, мети дослідження, основні методи, результати дослідження

		та основні висновки
	D	Методи, які використовувалися для отримання результатів
	E	Експериментальні або теоретичні дані, отримані в ході дослідження
29.		Одним із важливих елементів наукової статті є анотація, в якій коротко характеризують основну тему, проблеми, об'єкт, мету дослідження, цінність його результатів, а також практичне значення підсумків роботи. Вкажіть, яка вимога з наведених нижче не характерна для анотації?
	*A	Написання лише українською мовою
	B	Змістовність
	C	Структурованість
	D	Компактність
	E	Інформативність
30.		Одним із важливих елементів наукової статті є анотація, яка коротко характеризує основний зміст дослідження та має бути написана відповідно до певних вимог. Вкажіть, що означає компактність анотації?
	*A	Вкладання в об'єм від 150 до 250 слів
	B	Дотримання логіки опису результатів у статті
	C	Відсутність дослівного перекладу тексту
	D	Написання якісною англійською мовою
	E	Відсутність загальних слів
31.		Одним із важливих елементів наукової статті є анотація, яка коротко характеризує основний зміст дослідження та має бути написана відповідно до певних вимог. Вкажіть, що означає змістовність анотації?
	*A	Відображення основного змісту статті та результатів досліджень
	B	Відсутність загальних слів
	C	Відсутність дослівного перекладу тексту
	D	Дотримання логіки опису результатів у статті
	E	Вкладання в об'єм від 150 до 250 слів
32.		Одним із важливих елементів наукової статті є анотація, яка коротко характеризує основний зміст дослідження та має бути написана відповідно до певних вимог. Вкажіть, що означає структурованість анотації?
	*A	Дотримання логіки опису результатів у статті
	B	Вкладання в об'єм від 150 до 250 слів
	C	Відсутність дослівного перекладу тексту
	D	Відображення основного змісту статті та результатів досліджень
	E	Відсутність загальних слів
33.		Одним із важливих елементів наукової статті є анотація, яка коротко характеризує основний зміст дослідження та має бути написана відповідно до певних вимог. Вкажіть, що означає інформативність

	аноації?
	*А Відсутність загальних слів
	В Вкладання в об'єм від 150 до 250 слів
	С Дотримання логіки опису результатів у статті
	Д Відображення основного змісту статті та результатів досліджень
	Е Відсутність дослівного перекладу тексту
34.	Одним із важливих елементів наукової статті є аноація, яка коротко характеризує основний зміст дослідження та має бути написана відповідно до певних вимог. Вкажіть, що означає оригінальність аноації?
	*А Відсутність дослівного перекладу тексту
	В Дотримання логіки опису результатів у статті
	С Відображення основного змісту статті та результатів досліджень
	Д Вкладання в об'єм від 150 до 250 слів
	Е Відсутність загальних слів
35.	Ключові слова, що становлять семантичне ядро статті, є переліком основних понять і категорій, що служать для опису досліджуваної проблеми та можуть бути представлені як поодинокі слова, так і словосполучення в однині і називному відмінку. Вкажіть, яка основна мета ключових слів?
	*А Використання для пошуку статей в електронних базах
	В Зацікавлення читача
	С Відображення ключових результатів дослідження
	Д Узагальнення результатів
	Е Обґрунтування необхідності та актуальності дослідження
36.	Ключові слова, що становлять семантичне ядро статті, є переліком основних понять і категорій, що служать для опису досліджуваної проблеми та можуть бути представлені як поодинокі слова, так і словосполучення в однині і називному відмінку. Вкажіть, яка рекомендована кількість ключових слів?
	*А 5–7
	В 10–15
	С 3–4
	Д 10–20
	Е До 10
37.	Вступ є важливою частиною статті і від його змісту залежить подальший інтерес читача до тексту. Вкажіть, яка основна функція вступу?
	*А Усі відповіді вірні
	В Описання загальної теми дослідження
	С Опис теоретичної та практичної значущості
	Д Наведення найбільш відомих й авторитетних публікацій за темою

	Е	Обґрунтування необхідності та актуальності дослідження
38.		Вступ є важливою частиною статті і від його змісту залежить подальший інтерес читача до тексту. Вкажіть, скільки розділів він включає?
	*А	Чотири
	В	Два
	С	Три
	Д	П'ять
	Е	Жодного

39.		Вступ є важливою частиною статті, який включає кілька розділів та від його змісту залежить подальший інтерес читача до тексту. Вкажіть, що містить першій розділ вступу?
	*А	Опис проблеми, з якою пов'язане дослідження
	В	Огляд літератури, в якій розглядалися дотичні до теми публікації
	С	Опис невирішених питань проблеми чи того, що ще не зроблено
	Д	Формулювання мети та завдань дослідження
	Е	Ключові слова
40.		Вступ є важливою частиною статті, який включає кілька розділів та від його змісту залежить подальший інтерес читача до тексту. Вкажіть, що містить другий розділ вступу?
	*А	Огляд літератури, в якій розглядалися дотичні до теми публікації
	В	Формулювання мети та завдань дослідження
	С	Опис невирішених питань проблеми чи того, що ще не зроблено
	Д	Опис проблеми, з якою пов'язане дослідження
	Е	Анотацію
41.		Вступ є важливою частиною статті, який включає кілька розділів та від його змісту залежить подальший інтерес читача до тексту. Вкажіть, що містить третій розділ вступу?
	*А	Опис невирішених питань проблеми чи того, що ще не зроблено
	В	Опис проблеми, з якою пов'язане дослідження
	С	Формулювання мети та завдань дослідження
	Д	Огляд літератури, в якій розглядалися дотичні до теми публікації
	Е	Основні положення
42.		Вступ є важливою частиною статті, який включає кілька розділів та від його змісту залежить подальший інтерес читача до тексту. Вкажіть, що містить четвертий розділ вступу?
	*А	Формулювання мети та завдань дослідження
	В	Опис проблеми, з якою пов'язане дослідження

	C	Огляд літератури, в якій розглядалися дотичні до теми публікації
	D	Опис невирішених питань проблеми чи того, що ще не зроблено
	E	Методи, які використовувалися для отримання результатів
43.		У розділі «Методи та матеріали» описуються методи, які використовувалися для отримання результатів. Вкажіть, яка основна вимога до опису цього розділу?
	*A	Детальний опис методів, щоб будь-який компетентний фахівець міг відтворити їх, користуючись лише текстом статті
	B	Вкладання в об'єм від 150 до 250 слів
	C	Відсутність загальних слів
	D	Описання важливої сфери, в якій ніхто ще не проводив дослідження
	E	Усі відповіді вірні
44.		Одним із структурних елементів наукової статті відповідно до загальноприйнятого формату є розділ «Результати». Вкажіть, що має містити це розділ?
	*A	Наведення лише фактів
	B	Наведення фактів та їх інтерпретацію
	C	Наведення фактів, їх інтерпретацію та зіставлення з даними інших дослідників
	D	Наведення узагальнення результатів та їх порівняння з даними інших дослідників
	E	Основні ідеї основного тексту статті
45.		Одним із структурних елементів наукової статті відповідно до загальноприйнятого формату є розділ «Результати». Вкажіть, які є способи подання результатів?
	*A	Вербальне, напіввербальне, візуальне
	B	Вербальне, візуальне, напіввізуальне
	C	Вербальне, візуальне, кількісне
	D	Візуальне, напіввізуальне
	E	Вербальне, напіввербальне
46.		Одним із структурних елементів наукової статті відповідно до загальноприйнятого формату є розділ «Результати». Вкажіть, що таке вербальне подання результатів?
	*A	У вигляді тексту
	B	У вигляді таблиці
	C	У вигляді рисунків
	D	У вигляді лише одного типового графіку
	E	У вигляді рисунка або таблиці
47.		Одним із структурних елементів наукової статті відповідно до загальноприйнятого формату є розділ «Результати». Вкажіть, що таке візуальне подання результатів?

	*А	У вигляді рисунків
	В	У вигляді тексту
	С	У вигляді таблиці
	Д	У вигляді лише одного типового графіку
	Е	У вигляді рисунка або таблиці
48.	Одним із структурних елементів наукової статті відповідно до загально-прийнятого формату є розділ «Результати». Вкажіть, що таке напіввербальне подання результатів?	
	*А	У вигляді таблиці
	В	У вигляді рисунка або таблиці
	С	У вигляді тексту
	Д	У вигляді лише одного типового графіку
	Е	У вигляді рисунків
49.	Одним із структурних елементів наукової статті відповідно до загально-прийнятого формату є розділ «Обговорення». Вкажіть, що має містити цей розділ?	
	*А	Інтерпретацію отриманих результатів дослідження
	В	Наведення лише фактів
	С	Основні ідеї основного тексту статті
	Д	Методи, які використовувалися для отримання результатів
	Е	Вдячність колегам, які надавали допомогу у виконанні дослідження
50.	Одним із структурних елементів наукової статті відповідно до загально-прийнятого формату є розділ «Обговорення». Вкажіть, що не може бути зазначено в цьому розділі?	
	*А	Посилання до першоджерела
	В	Основні результати
	С	Узагальнення результатів
	Д	Порівняння результатів з даними інших дослідників
	Е	Запропонування практичного застосування
51.	Наукова стаття це наукова публікація у періодичних виданнях, в яких описано дослідження чи групу досліджень, пов'язаних однією темою та яка має певну структуру. Вкажіть, що містить висновок статті?	
	*А	Основні ідеї основного тексту статті
	В	Наведення фактів, їх інтерпретацію та зіставлення з даними інших дослідників
	С	Узагальнення результатів
	Д	Порівняння результатів з даними інших дослідників
	Е	Вдячність колегам, які надавали допомогу у виконанні дослідження
52.	Наукова стаття це наукова публікація у періодичних виданнях, в яких описано дослідження чи групу досліджень, пов'язаних однією темою та яка має певну структуру. Вкажіть одну з вимог щодо написання	

	висновку статті?	
	*A	Відсутність повторювання формулювань, наведених у попередніх розділах
	B	Вкладання в об'єм від 150 до 250 слів
	C	Відсутність загальних слів
	D	Наведення лише фактів
	E	Відображення лише ключових результатів дослідження у вигляді 3–5 пунктів маркованого списку
53.	Висновок наукової статті має містити основні ідеї основного тексту статті та бути ретельно відредагованим щоб не повторювати формулювання, які наведені у попередніх розділах. Вкажіть, що наводиться наприкінці висновку?	
	*A	Рекомендації та основні напрямки подальших досліджень
	B	Список використаних джерел
	C	Вдячність колегам, які надавали допомогу у виконанні дослідження
	D	Прізвища авторів
	E	Ключові слова
54.	Наукова стаття це наукова публікація у періодичних виданнях, в яких описано дослідження чи групу досліджень, пов'язаних однією темою та яка має певну структуру. Вкажіть функцію списку використаних джерел наприкінці статті?	
	*A	Можливість використання ідеї інших авторів, уникнувши звинувачень у плагіаті
	B	Можливість перевірки тексту статті на плагіат
	C	Зацікавлення читача статті
	D	Огляд даних про те, що і як було зроблено іншими дослідниками у цій галузі
	E	Обґрунтування необхідності та актуальності дослідження
55.	Публікація це підготовлена певним чином наукова робота або документ, що пройшов редакційну перевірку, видавничу обробку та містить певну інформацію, призначену для поширення. Вкажіть, що являє собою тези доповідей?	
	*A	Наукові публікації у матеріалах науково-практичних комунікативних заходів, в яких стисло сформульовано окремі основні положення результатів проведеного дослідження
	B	Самостійно виконані теоретичні та/чи прикладні дослідження, в основу яких покладено критичний аналіз та узагальнення існуючої інформації
	C	Наукові публікації у періодичних виданнях, в яких описано дослідження чи групу досліджень, пов'язаних однією темою
	D	Публічне повідомлення, розгорнутий виклад певної наукової проблеми (теми, питання)

	Е	Оприлюднення результатів наукової роботи
56.		Тези доповіді у матеріалах науково-практичних комунікативних заходів містять стисло сформульовано окремі основні положення результатів проведеного дослідження та бувають двох основних видів залежно від розв'язуваних завдань та форми подачі матеріалу. Вкажіть, яку інформацію містять тези-проєкт?
	*А	Наукову гіпотезу
	В	Сутність проведеного наукового дослідження
	С	Порівняння результатів з даними інших дослідників
	Д	Основні результати досліджень, які мають цілеспрямований характер і орієнтовані на навчання конкретного фахівця
	Е	Основні результати досліджень, пов'язаних однією темою
57.		Тези доповіді у матеріалах науково-практичних комунікативних заходів містять стисло сформульовано окремі основні положення результатів проведеного дослідження та бувають двох основних видів залежно від розв'язуваних завдань та форми подачі матеріалу. Вкажіть, яку інформацію містять тези-звіт?
	*А	Сутність проведеного наукового дослідження
	В	Наукову гіпотезу
	С	Звіт про науково-дослідну роботу, що відображає наукову та інноваційну діяльність структурних підрозділів, установ за рік
	Д	Основні результати досліджень, які мають цілеспрямований характер і орієнтовані на навчання конкретного фахівця
	Е	Вдячність колегам, які надавали допомогу у виконанні дослідження
58.		Тези доповідей більш ніж інші наукові продукти мають відбиток наукової особистості вченого та при їх підготовці необхідно дотримуватися певних вимог. Вкажіть, які основні вимоги до тез?
	*А	Усі відповіді вірні
	В	Лаконічність
	С	Конкретність
	Д	Наявність власних тверджень
	Е	Структурованість
59.		Наукова доповідь це розгорнутий виклад певної наукової проблеми, яка складатися зі вступу, основної і підсумкової частини. Яку інформацію має містити основна частина доповіді?
	*А	Коментарі до ілюстративному матеріалу, який поданий наочно
	В	Дослівне повторення тез доповідей
	С	Схеми
	Д	Діаграми або таблиці
	Е	Усі відповіді вірні
60.		Презентація це набір слайдів на певну тему, який зберігається у файлі спеціального формату та створюється для наочної підтримки захисту

	дослідницьких робіт, доповідей, рефератів або підготовки навчальних занять. Вкажіть, які переваги мультимедійної презентації?
*A	Усі відповіді вірні
B	Унаочнення матеріалів, що презентуються
C	Підвищення оперативності та об'єктивності оцінювання результатів наукового дослідження
D	Гарантування безперервного зв'язку з аудиторією
E	Сприяння розвитку продуктивних, творчих функцій мислення слухачів, формуванню операційного стилю мислення
61.	Презентація це набір слайдів на певну тему, який зберігається у файлі спеціального формату та створюється для наочної підтримки захисту дослідницьких робіт, доповідей, рефератів або підготовки навчальних занять. Вкажіть, від яких факторів залежить успішність презентації?
*A	Усі відповіді вірні
B	Організації презентації
C	Урахування особливостей слухацької аудиторії
D	Визначення структури презентації
E	Анімаційних ефектів
62.	Презентація це набір слайдів на певну тему, який зберігається у файлі спеціального формату та створюється для наочної підтримки захисту дослідницьких робіт, доповідей, рефератів або підготовки навчальних занять. Вкажіть, що з наведеного нижче відноситься до основних вимог до змісту презентації?
*A	Дієслова мають бути в одній часовій формі
B	У заголовках мають бути тільки великі літери
C	Загальна кількість слів на слайді не повинна перевищувати 100
D	Усі слайди презентації мають бути витримані у різних стилях
E	Усі відповіді вірні
63.	Наукова публікація це опублікований опис наукового дослідження, що містить аналіз сутності певної наукової проблеми, методи і результати її дослідження, науково обґрунтовані висновки та основною метою якої є ознайомлення наукового світу з результатами досліджень окремих вчених та груп науковців. Вкажіть, що являє собою підручник або навчальний посібник?
*A	Масштабна робота, у якій має бути повне розкриття питань програми навчальної дисципліни
B	Наукова публікація у вигляді книги з поглибленим вивченням однієї чи декількох тісно пов'язаних між собою тем, що належить одному або кільком авторам
C	Наукова публікація у періодичних виданнях, в яких описано дослідження чи групу досліджень, пов'язаних однією темою
D	Кваліфікаційна праця, що містить нові наукові положення та науково обґрунтовані результати у певній галузі науки,

		що розв'язують важливу наукову або науково-прикладну проблему
	E	Особлива форма публікації наукових вузькоспеціалізованих статей, яка дозволяє у короткий термін зафіксувати їхній пріоритет
64.		Підручник та навчальні посібники належать до навчальних видань та можуть містити результати наукового дослідження. Вкажіть, від яких факторів залежить обсяг навчального посібника (підручника)?
	*A	Ролі та місця дисципліни в навчальному плані та обсягу часу, що відводиться на її вивчення
	B	Кількості авторів
	C	Актуальності та кількості невирішених питань проблеми
	D	Фінансування
	E	Усі відповіді вірні
65.		Порядок оформлення наукових робіт може певною мірою відрізнитись, залежно від статусу, географії та традицій видань. Вкажіть, що з наведеного нижче не належить до структурних елементів наукової роботи?
	*A	МНБД
	B	УДК
	C	Ілюстрація
	D	Таблиця
	E	Перелік
66.		Порядок оформлення наукових робіт може певною мірою відрізнитись, залежно від статусу, географії та традицій видань та водночас представлені наукові роботи повинні відповідати редакційним вимогам. Вкажіть, що з наведеного нижче належить до основних вимог до оформлення ілюстрацій, таблиць і формул?
	*A	Наявність нумерації арабськими цифрами, яка складається з номера розділу й порядкового номера
	B	Позначення порядковим номером за їх переліком, виділеним двома квадратними дужками
	C	Наявність нумерації арабськими цифрами, яка складається з номера розділу і номера сторінки
	D	Наявність нумерації цифрами, літерами або маркерами
	E	Усі відповіді вірні
67.		Порядок оформлення наукових робіт може певною мірою відрізнитись, залежно від статусу, географії та традицій видань та водночас представлені наукові роботи повинні відповідати редакційним вимогам. Вкажіть, що з наведеного нижче належить до основних вимог до оформлення переліків?
	*A	Наявність нумерації цифрами, літерами або маркерами
	B	Відомості про джерела, які включено до списку, необхідно

		подавати в алфавітному порядку за прізвищами перших авторів
	С	Наявність нумерації арабськими цифрами, яка складається з номера розділу й порядкового номера
	D	Позначення порядковим номером за їх переліком, виділеним двома квадратними дужками
	E	Усі відповіді вірні
68.		Порядок оформлення наукових робіт може певною мірою відрізнятись, залежно від статусу, географії та традицій видань та водночас представлені наукові роботи повинні відповідати редакційним вимогам. Вкажіть, що з наведеного нижче належить до основних вимог до оформлення посилань?
	*A	Позначення порядковим номером за їх переліком, виділеним двома квадратними дужками
	B	Наявність нумерації арабськими цифрами, яка складається з номера розділу й порядкового номера
	С	Відомості про джерела, які включено до списку, необхідно подавати в алфавітному порядку за прізвищами перших авторів
	D	Наявність нумерації цифрами, літерами або маркерами
	E	Усі відповіді вірні
69.		Порядок оформлення наукових робіт може певною мірою відрізнятись, залежно від статусу, географії та традицій видань та водночас представлені наукові роботи повинні відповідати редакційним вимогам. Вкажіть, що з наведеного нижче відноситься до основних вимог до стилістики викладу матеріалів?
	*A	Виклад матеріалу від третьої особи
	B	Наявність нумерації заголовків
	С	Раціональне поєднання монологу та діалогу
	D	Небажано використовувати аббревіатуру
	E	Усі відповіді вірні

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Опишіть основні етапи науково-дослідних робіт.
2. Що таке «науковий продукт діяльності»? Визначте його основні види.
3. Охарактеризуйте основні види кваліфікаційних робіт.
4. Що таке публікація, яке її значення й основні види?
5. Дайте визначення монографії, її основних видів.
6. Якою є методика підготовки методичних рекомендацій?
7. Поясніть методику підготовки наукової статті відповідно до загально-прийнятого формату AIMRaD.
8. Розкрийте сутність культури цитування.
9. Обґрунтуйте вимоги до оформлення тез доповідей.
10. Охарактеризуйте методику підготовки наукової доповіді.
11. Які особливості методики підготовки презентації Ви можете назвати?
12. У чому полягає відмінність методики підготовки підручників та навчальних посібників?
13. Назвіть загальні вимоги до оформлення публікацій.
14. Визначте вимоги до оформлення ілюстрацій і таблиць, оформлення переліків, посилань, списку використаних джерел та стилістики викладу матеріалів.

ЗМІСТ

Методика проведення заняття.....	4
Основний теоретичний матеріал для підготовки до заняття.....	6
Практичні завдання.....	23
Тестові завдання.....	30
Контрольні питання.....	48

Навчальне видання

**ОФОРМЛЕННЯ
РЕЗУЛЬТАТІВ СТАТИСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ.
ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ НАУКОВОЇ ПУБЛІКАЦІЇ**

Методичні вказівки
до практичного заняття з дисципліни
«Соціальна медицина, громадське здоров'я» (Біостатистика)
для здобувачів вищої освіти 3 курсів за спеціальностями
222 «Медицина» та 228 «Педіатрія»

Упорядники: ***Огнєв Віктор Андрійович***
Помогайбо Катерина Георгіївна
Мартиненко Наталія Миколаївна

Відповідальний за випуск ***В. А. Огнєв***

Формат А5. Ризографія. Ум.друк. арк. 3,06
Тираж 150 прим. Зам. №.

Редакційно-видавничий відділ
ХНМУ, пр. Науки, 4, м. Харків, 61022
izdat@knu.kharkov.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавництв,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції серії
ДК № 3242 від 18.07.2008 р.